

NYÍREGYHÁZI EGYETEM

Fehérbottal a felsőoktatásban

Nemes-Nagy Tünde

Közösségszervező Humánfejlesztés szakirány

Konzulens Dr. Kerülő Judit Főiskolai Tanár Általános

Humántudományok Intézete

2020

NYILATKOZAT

Alulírott

Név: Nemes-Nagy Tünde

Szak: Közösségsszervező Humánfejlesztés szakirány

NEPTUN kód: L8SJ0B

jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a

Fehérbottal a felsőoktatásban

című szakdolgozat önálló munkám eredménye, saját szellemi termékem, abban a hivatkozások és idézések standard szabályait következetesen alkalmaztam, mások által írt részeket a megfelelő idézés nélkül nem használtam fel. A dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény szabályait, valamint a Nyíregyházi Egyetem által előírt, a szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályokat.

Kijelentem továbbá, hogy sem a dolgozatot, sem annak bármely részét nem nyújtottam be szakdolgozatként.

Nyíregyháza, 2020.04.20.

a hallgató aláírása

SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓS LAP*

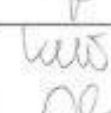
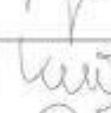
Szakedolgozat készítőjének neve: Nemes-Nagy Tünde

Neptun kódja: L8SJ0B

Elérhetősége: e-mail címe: nemes20nagyt@gmail.com Telefon: 30-373-1380

Szakedolgozat címe: Fehérbottal a felsőoktatásban

Konzulens tanár neve/beosztása/intézte: Dr. Kerülő Judit Főiskolai Tanár Általános Humántudományok Intézte

A konzultáció időpontja	A konzultáció témája	Konzulens aláírása
2019. Szeptember 30.	Témaválasztás egyeztetése, A szakedolgozat készítésének módszertani meghatározása	
2019. November 23.	Szakirodalmak megbeszélése Kutatási kérdések tisztázása	
2019. December 2.	A szakedolgozat vázlatának egyeztetése,	
2020. február 17.	Interjúkészítés a konzulenssel, az elkészített interjúk feldolgozásának megbeszélése	
2020. Március 2.	Az elküldött változat korrigálása	
2020. Április 18.	A szakedolgozat végleges változatának elküldése	

Igazolom, hogy a fent nevezett hallgató rendszeres konzultáción vett részt. A szakedolgozat benyújtásra alkalmas.

NYIREGHYÁZSA, 2020 év ÁPRILIS hó 20 nap.

konzulens aláírása

*Leadás: A szakedolgozati konzultációs lap kitöltött példányát a szakedolgozatba kell beleköttetni!

Tartalom

Köszönetnyilvánítás	8
Bevezetés	10
A vizsgálat célja, hipotézisek	11
Jogszabályi háttér	12
Nemzetközi jogszabályi környezet	12
Hazai jogszabályi környezet	13
Az egyenlő bánásmódról.....	14
Oktatási törvények.....	14
A hallgatói normatíva.....	16
A források felhasználási lehetősége	16
Módszertan	17
A látássérült, mint csoport.....	17
Vak.....	17
Aliglátó.....	18
Gyengénlátók.....	18
Kapcsolt fogyatékoság.....	18
A látássérültek oktatásának története.....	19
11. sz táblázat	21
A fogyatékosügyi koordinátor	22
A fogyatékosügyi koordinátorok feladata	22
A fogyatékosügyi koordinátorképzés.....	23
A Debreceni Egyetem.....	23
A Debreceni Egyetem története.....	23
A Debreceni Egyetem képzési palettája	25
Az egyetem szolgáltatásai, hallgatóknak.....	25
Esélyegyenlőség a Debreceni Egyetemen	25
Interjú a DEMEK-irodában	26
Interjú egy látássérült hallgatóval	27
2. interjú	28
Összegzés	28
Jó gyakorlat:	28
Az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem ELTE.....	29
Az Egyetem története	29
Kezdetek.....	29
Az ELTE képzési palettája	31

Az egyetem szolgáltatásai	32
Esélyegyenlőség	32
A SHÜTI által nyújtott szolgáltatások látássérült hallgatók számára:	33
Az interjú összegzése	34
Interjú egy látássérült hallgatóval	35
Megjegyzéseim	35
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	36
A kar története	36
Oktatási profil	36
Kutatási területek	37
Nemzetközi kapcsolatok	39
A kar által nyújtott szolgáltatások, látássérült hallgatóknak	39
Interjúkészítés	39
Az interjú összegzése	40
A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar egyedisége	40
A Miskolci Egyetem	41
Az egyetem története	41
A Miskolci Egyetem képzési palettája	42
Esélyegyenlőség a Miskolci Egyetemen	42
Az interjú	42
Interjú összegzése	43
Interjú látássérült hallgatóval	44
Összegzés	44
Jó gyakorlat	44
A Nyíregyházi Egyetem	44
Az Egyetem története	44
Az Egyetem képzési palettája	45
Az egyetem szolgáltatásai	45
Az Esélyegyenlőségi Csoport	45
Foglalkozások	45
Eszközkölcsönzés	45
A regisztrált hallgatóknak nyújtható szolgáltatások	46
Interjúk készítése	46
Első interjú	46
2. interjú	47
3. interjú	47

4. interjú	48
5. interjú	48
Saját megtapasztalásaim.....	49
Interjú a személyi segítővel	49
2. interjú személyi segítővel	50
3. interjú	51
Összegzés	52
Jó gyakorlat	52
A Pécsi Tudományegyetem	52
Az egyetem története	52
Az egyetem szolgáltatásai	53
A támogatószolgálat története	53
A látássérült hallgatóknak kínált szolgáltatások a következők:.....	54
Interjúkészítés	55
Interjú egy látássérült hallgatóval	56
Összegzés	56
Jó gyakorlat	56
A Szegedi Tudományegyetem	57
Az egyetem története	57
Az Egyetem képzési palettája	58
A Gazdaságtudományi Kar.....	58
Az Egyetem szolgáltatásai	59
Egyetemi Életvezetési Tanácsadó Központ.....	59
Az Életvezetési Tanácsadó Központ Szolgáltatásai	59
Interjú az Életvezetési Tanácsadó Központ munkatársaival	60
Interjú a Szegedi Tudomány Egyetem látássérült hallgatóival	61
2. interjú	62
Az interjúk összegzése	62
Az Életvezetési Tanácsadó Központ egyedisége	63
Külföldi jó gyakorlatok	63
Amerikai Egyesült Államok	63
Temple University.....	64
Ausztria	65
Universität Wien	65
Csehország.....	66
Brno.....	66

A Teresias Központ.....	66
Összegzés	67
Bibliográfia	68
SzabADFelhasználású internetes irodalom.....	69
Mellékletek.....	71
Kérdések a látássérült hallgatókhoz	71
Kérdések Egyetemekhez	71
Kedves Segítő!.....	72
Képek	73

Köszönetnyilvánítás

Egy szakdolgozatot megtervezni, felépíteni, elkészíteni hatalmas feladat, ami a témaválasztás és a látássérülés okán, egyedül nem sikerült volna. Köszönettel tartozom mindazoknak, akik nyitottak voltak a látássérülés, valamint a felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások látássérülteknek témaválasztás támogatásában, és személyesen vagy telefonon interjút adtak nekem, és ezzel elősegítették e kutatást.

Hálával tartozom témavezetőmnek, Dr. Kerülő Judit főiskolai tanárnak a témaválasztásért és, hogy a közös munkánkban megismerhettem általa, hogy milyen a valódi esélyegyenlőség.

Köszönettel tartozom a személyi segítőimnek: Barkó-Szabó Juditnak, a Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete rehabilitációs mentor és tanácsadó munkatársának, és Dr. Csiky Nándornak, a Nyíregyházi Egyetem oktatójának, és tolmácsnak, mert hozzájárultak e szakdolgozat elkészítéséhez, és mert látták azt, amit én nem.

Köszönettel tartozom továbbá:

Berényi Andrásnak, a Debreceni Egyetem DEMEK Fogyatékosügyi koordinátorának,
Kovács Krisztinának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem SHÜTI vezető fogyatékosügyi koordinátorának,

Kovács Johannának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Fogyatékosügyi koordinátorának

Fekete Sándornak, a Miskolci Egyetem Fogyatékosügyi koordinátorának,

Vassné Dr. habil. Figula Erikának, a Nyíregyházi Egyetem Rektorának,

Göncziné Dr. Szabó Teréziának, a Nyíregyházi Egyetem nyugalmazott docensének, korábbi fogyatékosügyi koordinátorának,

Dudás Évának, a Nyíregyházi Egyetem Erasmus Iroda munkatársának,

Magdali Csabának, a Pécsi Tudományegyetem Támogatószolgálat vezető, és Fogyatékosügyi koordinátorának,

Dr. Szenes Mártának, a Szegedi Tudományegyetem Fogyatékosügyi koordinátorának,

Nagy Katalinnak, a Szegedi Tudományegyetem Életvezetési Tanácsadó munkatársának,

Aron Spector, Disability Recourse And Service Temple University, Director,

Nagy-György Évának, a Kerek Formák Alapítvány gyógypedagógus munkatársának,

Ballai Anna Máriának, a Vakok és Gyengénlátók Csongrád Megyei Egyesülete elnökének,
Békefi Évának, az NFSZK Felnőttképzési csoport munkatársának.

Köszönettel tartozom látássérült hallgatótársaimnak, és az egyetemi honlapok tesztelőinek:
Ács Réka, Bíró Boglárka, Babinszki Vera, Czeglédi Eszter, Dankóné Szabó Katalin, Dankó
Pál, Dudás Imre, Gálné Imre Ibolya, Helle Maximilien, Koncsol Krisztián, Lőrinc Richárd,
Severa Ágnes, Simon Pálma, Szalai Balázs, Tóth László, Turóczi Barbara, köszönöm a
munkátokat.

*„Arra taníts, hogy önálló
lehessek, hogy büszke lehessek magamra,
hogy elgondolkozzam rajta, hogy képessé váljak rá,
hogy eldönthessem, hogy véghezvigyem.
Én magam!”*

(Maria Montessori)

Bevezetés

Szakdolgozatom témaválasztása tudatosan történt. Születésem óta látássérüléssel élek, aliglátónak mondom magam. A nagyobb tárgyakat két méteren belül észreveszem, fontosak a színek és a kontrasztok ahhoz, hogy önállóan, minimális segítséggel végezzem a munkámat és tanulmányaimat, a Nyíregyházi Egyetem közösség szervezés alapszak, humánfejlesztés szakirány, levelező tagozatos képzésében.

2018-ban részt vettem egy ösztöndíj programban az Amerikai Egyesült Államokban, az IVLP International Visitor Leadership Program keretében. Azt vizsgáltam, hogy négy államban, (Washington, California, Missorri, és Pennsylvania), milyen segítő szolgáltatásokat nyújtanak a fogyatékossgal élőknek, fókuszba helyezve a látássérülteket.

Az IVLP ösztöndíjprogramot követően, szakdolgozatom témavezetőjével, Dr. Kerülő Judit főiskolai fanárral közösen foglalmaztuk meg a témát, hiszen Amerikában lehetőségem volt Philadelphiában a Temple Egyetemen is kutatni, a látássérült egyetemi hallgatók megsegítését, a felsőoktatásban történő részvételét, a támogatótechnológiák biztosítását, és a szakok választását.

Szakdolgozatom elkészítésének módszere az interjúkészítés volt, személyes találkozások alkalmával hét magyarországi egyetemen kutattam: Debreceni Egyetem, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, ELTE, Miskolci Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, valamint 2018-ban az Amerikai Egyesült Államokban, a Philadelphiai Temple University.

Személyi segítőm idegen nyelv tudását igénybe véve, információkat gyűjtöttem a szomszédos Ausztria Universitát Wien, valamint a Csehországban található, Brno városban működő

Teiresias Support Centre For Students With Special Needs, Masaryk University intézmények weboldalai.

Miután megtapasztaltam az egyetem sokszínűségét, és a jogszabályi háttérrel is, megismertem, jártam a Nemzeti Fogyatékosügy és Szociálpolitikai Központ felnőttképzési csoportjánál, ahol a felsőoktatásban dolgozó fogyatékosügyi koordinátori képzésről kaptam hasznos információkat.

Ahogy fentebb arról már írtam, látássérültként végzem a Nyíregyházi Egyetemet, saját megtapasztalásaim alapján, fontosnak tartottam, hogy a célcsoportot is megkérdezzem, így 8 hazai egyetemen tanuló látássérülttel, témavezetőmmel és a két állandó személyi segítőmmel is elkészítsem az interjúkat.

A vizsgálat célja, hipotézisek

Szakedolgozatomban bemutatom az általam megvizsgált felsőoktatási intézmények történetét, képzési palettáját, szolgáltatásait, a speciális szükségletű vagy fogyatékosággal élő hallgatóknak nyújtott intézményi és törvényi háttérrel biztosított szolgáltatásokat. Megjelenítem a célcsoport által igénybe vett szolgáltatásokat és azt, hogy mi tenné hatékonyá és eredményesebbé a felsőoktatási részvételüket, valamint saját megtapasztalásaimat, személyi segítőim meglátásait, és arra is rá kívánok világítani, milyen innovációk jelennek a látássérültek felsőoktatásában.

A fogyatékosággal élő hallgatókat akkor tudják a felsőoktatási intézmények partnerként kezelni, ha a törvényben leírt kedvezményeket, előnyben részesítéseket, mentességeket, tájékoztató fórumokon, egyéni konzultációkon, vagy az intézményi regisztráció alkalmával megismerik. A kommunikáció a legfontosabb eleme a kapcsolattartásnak.

Ha létezne egy egységes egyetemi szakirodalom gyűjtemény, ami egy akadálymentes webes felületről lenne hozzáférhető, akkor sokkal hatékonyabb lenne a látássérült hallgatók egyetemi tanulmánya.

Ha a felsőoktatásba történő jelentkezésnél eltörlésre kerülne a fogyatékoság okán adott 40 többletpont, akkor a látássérült középiskolások számára is érték lenne a bekerülés az egyetemekre, és már a felsőoktatás előszobájában motiváltabbak lennének az önállóbb tanulásra, közlekedésre.

Ha a fogyatékossgal élő hallgatók egyetemi megsegítését végző esélyegyenlőségi csoportokat főállásban fogyatékosügyi koordinátorok vezetnék és nem egy-egy oktató kapná meg ezt a nemes feladatot, akkor a felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások, elősegítenék a fogyatékossgal élő hallgatók valódi esélyegyenlőségét.

Ha az egyetemek a különböző tájékoztató kiadványaikban, weboldalaikon a felsőoktatásba jelentkezőknek szóló tájékoztató linkek alatt, vagy a középiskolákban megtartott egyetemi toborzó előadásaikban, megemlítenék a fogyatékossgal élők részvételét, számukra is motiváló tájékoztatót adva, abban az esetben, emelkedne a fogyatékossgal élő hallgatók, ezen belül a látássérültek magasabb számú részvétele a felsőoktatás rendszerében.

Ha a felsőoktatási intézmények oktatói számára rendszerezsek lennének a szemléletformáló interaktív tréningek, és a hallgatók tantárgyaiban is megjelenének a fogyatékossgal élőkkel kapcsolatos ismeretek, abban az esetben javulna a fogyatékossgal élők társadalmi megítélése, csökkenne a lemorzsolódás és az esélyegyenlőtlenség.

Első hipotézis, hogy a felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások elősegítik a fogyatékossgal élő hallgatók esélyegyenlőségét.

A második hipotézis, hogy a felsőoktatási intézmények kellő figyelmet fordítanak a látássérült hallgatóikra. A harmadik hipotézis, hogy a felsőoktatási intézmények oktatói nem készültek fel a látássérült hallgatókkal való foglalkozásokra.

Jogsabályi háttér

Nemzetközi jogsabályi környezet

A XX. század közepén, Az Amerikai Egyesült Államokból elindul a fogyatékos személyek Diszkriminációjáról, Esélyegyenlőségéről, jogairól, szóló, egyezmények, nyilatkozatok, rendelkezések, törvények, megalkotása és kihirdetése.

1960-ban az UNESCO hozza meg az első konvenciót, mely az oktatás területén megjelenő diszkriminációt szabályozza.

1975-ben az ENSZ a fogyatékossgal élő emberek jogairól meghozza a határozatát.

1982-ben az ENSZ december 3-át a fogyatékossgal élők világnapjává nyilvánítja.

1990-ben az Amerikai Egyesült Államok kormánya kihirdeti a Nemzeti Fogyatékosügyi törvényét, ADA, amiben nem csak rendelkezik, hanem szabályozza is a fogyatékossggal élőkkel szembeni diszkriminációt.

2006-ban New York-ban aláírásra kerül a fogyatékossggal élők nemzetközi egyezménye, amit Magyarország elsőként ratifikál és 2007-ben törvénybe foglalva ki is hirdet. (2007. évi XCII. tv) ¹

Hazai jogszabályi környezet

Az 1998. évi XXVI. tv a Fogyatékos Személyek Jogairól és Esélyegyenlőségük Biztosításáról szól, mely az alábbi módon határozza meg, kit nevezünk fogyatékos személynek:

a)* fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja; ² (1998.évi XXVI. tv. a Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, értelmező rendelkezések a) pontja,)

A fogyatékos személyek nemzetközi egyezményét 2006-ban New Yorkban írják alá, melyet hazánk elsőként ratifikál és 2007-ben törvénybe foglalva ki is hirdet, a magyar nyelvű fordításban az alábbi meghatározást olvashatjuk a fogyatékos személyekkel kapcsolatban.

Fogyatékossggal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. (2007. évi XCII. Tv. A fogyatékossggal élő személyek jogairól nemzetközi egyezmény, és a hozzá tartozó fakultatív jegyzőkönyv)

¹ https://regi1.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_a_taigetosztol/ch03s07.html#id503477

² 1998.évi XXVI. tv. a Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, értelmező rendelkezések a) pontja,

Az egyenlő bánásmódról

A hazai fogyatékos törvény megalkotását követően öt évet kell várni, hogy kihirdetésre kerüljön az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény, melyben a fogyatékos személy, mint kérelmező jelenik meg, akit védett tulajdonsága miatt, hátrányos megkülönböztetés ért. ³

Oktatási törvények

A fogyatékossgal élők résztvevői lehetnek a felsőoktatásnak, ha a felvételi kérelem mellé csatolják a fogyatékossgot igazoló a Fővárosi Kormányhivatal, Látásvizsgáló Módszertani Központja, által kiállított szakértői véleményt, vagy a fogyatékossgot megállapító határozatot és a szorosan hozzátartozó orvos szakértői igazolást.

A fogyatékossgot megállapító határozatot és a hozzá tartozó országos orvos szakértői igazolást, a Megyei Kormányhivatalok Családtámogatási Osztályán igényelt fogyatékossgai támogatás határozata jeleníti meg, a Nemzeti Felsőoktatási törvényben.⁴ Amennyiben fogyatékossgal élő személy jelentkezik a felsőoktatásba és az állapotát igazoló igazolásokat csatolja, 40 esélyegyenlőségi többletpontot kap. ⁵

A Nemzeti Felsőoktatási Törvénynek megjelent a kormányrendelete, melynek 20. fejezete a hallgatók esélyegyenlőségének elősegítéséről rendelkezik. A 62.§ (1) az alábbiakat olvashatjuk:

A fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítani, illetve – figyelemmel az Nftv. 49.§ (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekinteni a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a

³ 2003. évi CXXV. tv Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300125.tv>

⁴ 2011. évi CCIV. tv a Nemzeti felsőoktatásról

⁵ 423/2012. 29.) Korm. Rendelet 24. paragrafus b) a Felsőoktatási felvételi eljárásról

fogyatékoságot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.⁶

Tovább olvasva a kormányrendeletet, a felsőoktatásban megjelenő fogyatékosággal élők csoportjait meghatározva, megtaláljuk az igénybe vehető kedvezményeket.

A kormányrendeletben a látássérültek vonatkozásában az alábbiakat találjuk:

62.§ (4) Látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) hallgató esetében alkalmazható kedvezmények:

- a) a gyakorlati követelmények teljesítése alóli részleges vagy teljes felmentés, illetve annak más formában történő teljesítése,
- b) az írásbeli vizsgák helyett szóbeli vizsga, illetve az írásbeli számonkérés esetén speciális technikai eszközök használata,
- c) mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól,
- d) mentesítés a manuális, vizuális készségeket igénylő feladatok alól, de az elméleti ismeretek megkövetelhetők,
- e) az előadások, gyakorlatok és vizsgák alkalmával a kérdések, tételek hanghordozó eszközön, digitálisan, pontírásban vagy nagyításban történő hozzáférhetősége,
- f) a nem fogyatékosággal élő hallgatókra megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő biztosítása,
- g)* a hallgató tanulmányai alatt személyi segítő biztosítása.

A fentebb olvasható kormányrendelet érdekessége, hogy a megjelenését követően, ugyan abban az évben szeptembertől kiegészült, a 345/2015. (IX. 19.) Kormányrendelettel, mely az oktatást szabályozó egyes kormányrendeletek módosítását tartalmazza, beemeli a g) pontot, mely a hallgató tanulmányai alatt a személyi segítő biztosításáról rendelkezik, amit a felsőoktatásban tanuló fogyatékosággal élő hallgatókra kivetítve, biztosítani kell!

A felsőoktatásban megjelenő fogyatékosággal élők csoportja:

- Mozgássérült (Testi fogyatékos)
- Hallássérült (Érzékszervi fogyatékos)
- Súlyosan beszédhibás (Beszédfogyatékos)
- Látássérült (Érzékszervi fogyatékos)
- Autista
- A fogyatékoságok halmozott formában is megjelenhetnek, pl.: hallás és látássérült.

⁶ 87/2015. IV 9. Korm. Rendelet

A hallgatói normatíva

A felsőoktatási intézmények a fogyatékossgal élő hallgatók után kiegészítő normatív támogatásban részesülnek, melynek összege 150000 Ft, azaz százötvenezer forint/fő/év.

A normatíva felhasználásáról kétféleképpen dönthet a felsőoktatási intézmény vezetése. Vagy a központi költségvetés része lesz, vagy továbbadásra kerül a fogyatékossgal élő hallgatókat segítő csoportok részére.

A források felhasználási lehetősége

A fogyatékossgal élő hallgatók után járó kiegészítő normatívát a felsőoktatási intézmény azokra a feladatokra és szolgáltatásokra fordíthatja, amelyek a fogyatékos hallgatók speciális igényeinek a kielégítését célozzák. A költségvetés kategóriái szerint néhány példa:

- Személyi juttatások – oktatói többletmunka; hallgatói személyi segítői szerződések; koordinátorok bérei
- Dologi kiadások – jeltolmácsolás, feliratozás; támogató szolgálat; iskolaszövetkezeten keresztül foglalkoztatott személyi segítő hallgatók; bármilyen egyéb szolgáltatás; kis értékű eszközök (100 ezer forint alatt)
- Felhalmozás, beruházás – nagy értékű eszközök (100 ezer forint felett)
- Felújítás – akadálymentesítés

A tankönyv- és jegyzettámogatás egy része – hogy ez mekkora hányada a tankönyv- és jegyzettámogatási, sport- és kulturális normatívának, az, az intézmény hatásköre – a fogyatékos hallgatók számára használható elektronikus jegyzetek, tananyagok előállítására, és az ezekhez szükséges eszközök beszerzésére fordítható. Ezek az alábbi támogató technológiai eszközök lehetnek pl.: szkennerek; file konvertáló programok; sík- és Braille nyomtatók; stb. ⁷

⁷ 389/2016. XII. 2. Korm. Rendelet. a felsőoktatási intézmények alaptevékenységeinek finanszírozásáról, 8. paragrafus 1-4 pontja

Módszertan

A szakdolgozatomhoz kapcsolódó kutatásokat kvalitatív módszerrel, interjúval készítettem, hiszen ez adta a legtöbb információt számomra és ezt a legkönnyebb feldolgoznom is látássérülésem okán.

A fogyatékossgal élők tanítási módszere a gyógypedagógia, mely összefogja a mozgáskorlátozottak, a látássérültek, az értelmi sérültek és a hallássérültek pedagógiai megsegítését. A látássérültekkel foglalkozó ág a tiflopedagógia, mely az együttnevelésre törekszik az integrált oktatásban, de segíti a szegregált oktatást és a rehabilitációt, valamint a habilitációt is. A gyógypedagógusok képzését, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai karán, valamint a Miskolci Egyetemen, és a Nyíregyházi Egyetem kihelyezett képzésében végezhetik el a tudomány iránt érdeklődők, akik között akár látássérültek is megjelenhetnek.

A látássérült, mint csoport

Az 1998. évi XXVI. tv a Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról törvény az alábbi módon határozza meg a látássérülés jogszabályban megállapított fogalmát.

a) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes (látási fogyatékos),⁸

Vak

Vakká válás születési rendellenesség okán vagy baleset, betegség, vagy szövődmény következtében alakul ki. A vakság nem betegség, hanem egy állapot, melyet lehet jól kezelni. Fontos, hogyha az állapot nem veleszületett, hanem később alakult ki, fejlesszük a megmaradt képességeket, vagy elemi rehabilitációs megsegítésben újra megtanítsuk. A vakokra jellemző, hogy halló és tapintó életmódot élnek, közlekedésüknél megjelenik a Fehér Bot, vagy a vakvezető kutya, vagy e kettő kombinációja. Kommunikációjuk, művelődésük és tanulásuk

⁸ 1998. évi XXVI. tv 23. paragrafus a pontja

alkalmával, beszélő, támogató technológiai eszközöket használnak, képernyőolvasót, applikációkat, okos telefonokat, egyéb beszélő vagy hangod adó készülékeket alkalmaznak, mely saját vagy kölcsönzött formában is megjelenhet. Az előadásokon és órákon hordozható számítógépekkel jegyzetelnek, és ha hozzáférhető a szakirodalom, abban az esetben szövegfelolvasó van a segítségükre.

A tapintás útján megszerzett információt a Braille írás és olvasás elsajátítását követően alkalmazzák, így kommunikációjukban, művelődésükben és tanulásuknál megjelennek a Braille jegyzetek, a pontírógépek, vagy a Braille jegyzetelő és a Braille nyomtató.

Aliglátó

A magyar jogrend alkalmazásában az aliglátókra ugyanazok a jellemzők, mint a vakokra. Ugyanazokat a támogató technológiai eszközöket, applikációkat alkalmazzák, de mivel minimális látásmaradvánnyal rendelkeznek, előfordul, hogy a közlekedésnél nem használnak fehér botot, de a kommunikációnál, művelődésnél és a tanulásban megjelennek a nagyító applikációk, vagy a digitális és a manuális zsebnagyítók.

Gyengénlátók

A gyengénlátók lehetnek szemüvegesek vagy szabad szemmel világtételezők. Nem használnak közlekedésük során fehér botot, de valószínű, hogy lapul a zsebükből nagyító, ami lehet digitális vagy hagyományos manuális távcső. Támogató technológiai eszközeik az okos telefonokon megjelenő nagyító applikációk, vagy felnagyított feladatlapok is lehetnek.

Kapcsolt fogyatékoság

Kapcsolt vagy halmazati fogyatékoságról akkor beszélünk, ha több fogyatékoság is jelen van. PL: Hallás és látássérülés, ami ebben a kombinációban akár a felsőoktatásban is megjelenhet.

A látássérültek oktatásának története

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi központ sérülése következtében kialakult állapot, amely jelentősen megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodóképességét, személyiségét. A látássérülés meghatározása különböző szempontok szerint történhet, így orvosi szempontból (normálistól eltérő látás), jogi szempontból (kedvezmények igénybe vétele), munkaügyi szempontból (pályaalkalmasság) és pedagógiai szempontból. A látássérült gyermekek pedagógiája a gyógypedagógiai oktatás keretén belül a tiflopedagógia körébe tartozik.

Pedagógiai szempontból látássérült az a személy, akinél a két szemén korrekcióval mérhető látásélessége az ép látás 30%-a (V: 0,3) vagy ennél kisebb, illetve látótérszűkülete nem több 20 foknál. A látássérültek csoportjába tartoznak a gyengénlátók, a vakok, és az aliglátók.⁹

A látássérültek oktatása hazánkban, az első időszakban az egyház feladata volt. A háborúkból hazatért emberek hadisérülése a vakság lett, melyet az akkori társadalom nem tudott kezelni, így lelki gondozásként ezt a nemes feladatot az egyházak vállalták fel.

Az 1800-as években elkezdett fejlődni a vakok oktatása. 1809-1852 között élt Louis Braille, aki megalkotta a tapintható írásrendszert. 1823-ban történt az első Braille könyv nyomtatása, amit az 1863-ban történő nyomtatás tökéletesített.

Hazánkban 1821-ben kezdődött a vakok oktatása, különböző segélyszervezetek szervezték a kiscsoportos oktatást, majd 1873-ban államosították a vakok oktatását. József nádor volt a fő támogató, aki azt hangsúlyozta, hogy a vakokat lehet tanítani.

Bevezetik a Braille írást és már nyomdagépeken készülnek a könyvek. Megkezdődik a zenei képzés, és irgalmas nővérek segítik a vakok iskolájának működését.

1892-ben Dr. Mihályik Szidor megvásárolta azt a telket, ahol ma is áll a vakok iskolája. 1901-ben kezdődött meg az oktatás az új épületben, ahol az akkori igazgató Dr. Heródek Károly új tanterve alapján létrehoztak a szertárt, a Braille könyvtárt, énekkar, sportkör alakul, Heródek igazgató sokat utazik külföldre, hogy az ott tapasztaltakat az itthoni vakok oktatásába is átültesse.

Az 1928-as években a gyengénlátók oktatása, valamint a látássérültek óvodai nevelése is elkezdődik hazánkban.

⁹ http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/index.html

A fellendülés a vakok oktatásában tovább folytatódott, hiszen Dr. Méhes József és Helesfai Katalin gyógypedagógusok sokat tettek azért, hogy megalapozzák a látássérült emberek általános iskolai oktatását.

1994-ben kiépül az utazótanárok hálózata, akik az integrált oktatásban részt vevő látássérülteket és tanáraikat segítik szakmai tudásukkal. E hálózat 2003-tól módszertani központként működik tovább. ¹⁰

A szegregált általános iskolát felváltja az integrált középiskolai oktatás, habár történnek kezdeményezések, ahol látássérülteknek gimnáziumi oktatást szerveznek, de manapság inkább az integrált nevelést választják a szülők.

A látássérültek által használt informatikai eszközök és a szorosan hozzájuk tartozó támogató technológia eszközeit, csak kevés középiskolában tanítják.

A látássérültek oktatását segítő eszközök ára horribilis, melyhez általában civil szervezetek által gyűjtött személyi jövedelemadó 1%-a, valamint tanulmányi ösztöndíjak révén és eszközbeszerzést támogató pályázatokon tudnak hozzájutni az érintettek. A támogató technológia eszközeinek ismerete a legjobb kezekben a civil szervezeteknél van, melyek fogyatékoság specifikus területeken jönnek létre.

Hazánkban a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) és ernyőszervezetei a megyei tagegyesületek segítik a látássérültek oktatásához nélkülözhetetlen eszközök beszerzését, valamint a használatuk megtanítását.

A középiskola a felsőoktatás előszobája, itt nagyon fontos, hogy a látássérülteket motiválttá tegyék az informatikai eszközök használatára.

A középiskolát követően főiskolákon és egyetemeken tanulhatnak tovább a látássérültek, fogyatékoságukat figyelembe véve, 40 plusz ponttal indulva, ami pozitív diszkriminációt eredményez.

A látássérült tanulók számára szakvéleményt állít ki a Fővárosi Pedagógiai szakszolgálat Látásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye, mely 16 éves korig gondoskodik az iskolai megsegítésről és szakértői vélemény elnevezéssel dokumentumot állít ki, melyet megküld a kiválasztott vagy kijelölt iskolának és az érintett családnak is. Ezen dokumentummal, vagy a fogyatékoságot igazoló orvosi irattal kérheti a látássérült a felsőoktatásba történő felvételét.

¹⁰ www.vakisk.hu

Az alábbi táblázat (1. sz. táblázat) tartalmazza, hány látássérült hallgató van a 2019/2020-as félévben a felsőoktatásban. A KSH adatai szerint Magyarországon közel 80.000 látássérült él. Évről évre egyre többen döntenek úgy, hogy továbbtanulnak és diplomát szereznek.

Intézményi név	érzékszervi fogyatékos - látássérült – gyengénlátó	érzékszervi fogyatékos - látássérült - vak	érzékszervi fogyatékos - látássérült - aliglátó	Végösszeg
A Tan Kapuja Buddhista Főiskola	1			1
Budapesti Corvinus Egyetem	5			5
Budapesti Gazdasági Egyetem	4			4
Budapesti Metropolitan Egyetem			1	1
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	10		1	11
Debreceni Egyetem	16	1		17
Egri Hittudományi Főiskola		1		1
Eötvös Loránd Tudományegyetem	24	22	7	53
Eszterházy Károly Egyetem	4			4
Evangélikus Hittudományi Egyetem	2			2
Kaposvári Egyetem		2		2
Károli Gáspár Református Egyetem	12	4		16
Kodolányi János Egyetem	1	1		2
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem		1		1
Miskolci Egyetem	3	1		4
Nemzeti Közszerológiai Egyetem	1			1
Neumann János Egyetem	1			1
Nyíregyházi Egyetem	3	3		4
Pannon Egyetem	3	1		4
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	3	3	1	7
Pécsi Tudományegyetem	6	3	3	12
Semmelweis Egyetem	3			3
Széchenyi István Egyetem	3		1	4
Szegedi Tudományegyetem	11	3	2	16
Wesley János Lelkészkepző Főiskola		1		1
Végösszeg	116	47	16	177

11. sz táblázat ¹¹

¹¹ Előnyben részesített látássérült hallgatók száma a 2019/20-as őszi félévben. Forrás: FIR OSAP

A fogyatékosügyi koordinátor

A hazai felsőoktatási intézmények weboldalain eltérő megnevezéssel találunk szolgáltató irodákat, melynek vezetője a fogyatékosügyi koordinátor. Fontos, hogy az egyetemek megőrizzék az autonómiájukat, de legalább a fogyatékossgal élő hallgatókat segítő irodák megnevezésénél érdemes lenne azonosságra törekedni.

A hazai jogi terminológia szerint, a felsőoktatásban fogyatékossgal élő hallgatók vesznek részt, de már elterjedőben van a külföldi megnevezés, a speciális szükségletű hallgató is.

A fogyatékosügyi koordinátorok feladata

a) részvétel a fogyatékossgal élő hallgatók által benyújtott, a (2) bekezdés a) pontja szerinti kérelem elbírálásában és nyilvántartásában, valamint a hallgatót érintő jogorvoslati döntésekben azzal, hogy az a koordinátor, aki a kérelem elbírálásában részt vett, nem vehet részt a jogorvoslati eljárásban,

b) kapcsolattartás a fogyatékossgal élő hallgatókkal, azok segítőivel,

c) a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányai, vizsgái során alkalmazható segítségnyújtási lehetőségek biztosítása, illetve a fogyatékossgal élő hallgatók által igényelt konzultációs lehetőségek megszervezése,

d) javaslattétel a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak segítségét szolgáló normatív támogatások felhasználására, a segítségnyújtáshoz szükséges tárgyi eszközök beszerzésére.(4)

A (2) bekezdés b) pontja szerinti koordinátornak felsőfokú végzettséggel, valamint fogyatékosügyi kompetenciákkal, vagy fogyatékosügyi szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie.¹²

¹² 87/2015. (IV. 9. korm rendelet 64.§ (3)-(4)

A fogyatékosügyi koordinátorképzés

A Nemzeti Fogyatékosügyi és Szociálpolitikai Központ, (NFSZK), jogelődje a Fogyatékos Személyek Közhasznú Nonprofit Kft, (FSZK), 2016-ban fogyatékosügyi koordinátorképzést szervezett felnőttképzés keretében, melyet 12 résztvevő végzett el. A képzés 120 órás volt, 6 tananyagegységből állt, jog, szolgáltatások, érzékenyítés, készségfejlesztés, sérülés specifikus ismeretek és egyenlő esélyű hozzáférés témakörökben. A képzésben oktatóként részt vett Dr. Kovács Krisztina az ELTE Speciális Szükségletű Hallgatókat Segítő Iroda vezetője, tapasztalati szakértő, érdekvédelmi vezető, informatikus, és az akadálymentesítésben jártas rehabilitációs szakértő. A képzést azért valósította meg az FSZK, mert az Országos Fogyatékosügyi Program előírározta a fogyatékosügyi koordinátorok országos hálózatának kialakítását, valamint azért, mert a Nemzeti Felsőoktatási Törvény mellett megjelent kormányrendeletben is szabályozva lett a koordinátorok feladatköre, végzettsége, valamint szakmai tapasztalata.

Az egyetemeken elkészített interjúkból kiderült, hogy a fogyatékossgal élő hallgatók megsegítését végző koordinátorok, általában egyetemi oktatók, akik saját munkájuk mellett kapják meg e nemes feladatot.

A Debreceni Egyetem

A Debreceni Egyetem története

A Debreceni Egyetem – az ország legrégebbi, folyamatosan működő felsőoktatási intézménye egyike Magyarország kiemelt kutatóegyetemeinek, amely 14 karával, 23 doktori iskolájával a legszélesebb hazai képzési kínálatot nyújtja.

A város felsőoktatásának gyökerei a XVI. századig nyúlnak vissza. 1538-ban alapították a Debreceni Református Kollégiumot, amely hosszú évszázadokon át játszott jelentős szerepet a magyar oktatásban és kultúrában. Ezt a dátumot őrzi a Debreceni Egyetem szimbóluma a gerundium is, utalva az elődökre, a hagyományokra.

1912-ben gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszterségének idejében a XXXVI. törvénycikk elfogadásával két egyetem felállítását mondta ki az országgyűlés, az egyiket Pozsony, a másikat Debrecen székhellyel. A cívisvárosban öt karral (Református Hittudományi Kar, Jog- és Államtudományi Kar, Orvostudományi Kar, Bölcsész- és Nyelv- és Történettudományi Kar, valamint Mennyiség- és Természettudományi Kar) megalakult a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem, amely azonban csak két évvel később, 1914-ben kezdte meg működését három karral. Az intézmény hallgatóit kezdetben a Református Kollégium falai között fogadta, amely hamar szűkösnek bizonyult. Debrecen városa a Nagyerdőn hatalmas területet (112 kataszter hold földet) ajándékozott az egyetemnek, és előbb 5, majd még 3 millió aranykoronával járult hozzá az építkezéshez. 1918-ban IV. Károly király felavathatta az újonnan alapított Orvostudományi Kar központi épületét. Matematikai és természettudományi tárgyakat az 1923/24-es tanévtől kezdték tanítani a bölcsészkaron belül. Az önálló Természettudományi Kar létrehozására 1949-ben kerülhetett sor.

A világháborút követően, 1949-ben politikai okokból megkezdődött az időközben ötkarúvá fejlődött egyetem szétdarabolása. A jogi kar működését még ugyanebben az évben ideiglenesen felfüggesztették, 1950-ben a teológiai kart leválasztották az egyetemről, és egyházi fenntartással a Kollégiumhoz került, az orvoscépzést önállósítva pedig 1951-ben létrehozták a Debreceni Orvostudományi Egyetemet. Az egyetem 1945-ig viselte Tisza István nevét, ezután Debreceni Tudományegyetem, majd 1952-től Kossuth Lajos Tudományegyetemként működött tovább.

Az 1980-as években egyeztetések kezdődtek a szétagolt debreceni felsőoktatás újraegyesítéséről. Az események azonban csak 1996-tól gyorsultak föl, amikor egy törvénymódosítás kimondta, hogy 1998. december 31-ét követően egyetem csak abban az esetben működhet, ha több tudományterületen folytat megfelelő színvonalú képzést.

Végül 2000. január 1-jével létrejött az addigi Debreceni Agrártudományi Egyetem, a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Kossuth Lajos Tudományegyetem és a Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola integrációjával hazánk egyik meghatározó felsőoktatási intézménye, a Debreceni Egyetem, amely öt egyetemi és három főiskolai karral kezdte meg működését az Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, az Orvos- és Egészségtudományi Centrum, valamint a Tudományegyetemi Karok keretein belül. Napjainkban a Debreceni Egyetem a magyar felsőoktatás meghatározó, kiemelkedő intézménye. Nemcsak a hazai és nemzetközi oktatás, hanem a kutatás, innováció és fejlesztés, valamint a vállalati szférával való kapcsolattartás terén is élen jár. A folyamatosan változó társadalmi-gazdasági környezet megköveteli az intézménytől a rugalmasságot, a megújulás

képességét, valamint az elvárásokhoz való alkalmazkodást. A Debreceni Egyetem vezetése célul tűzte ki, hogy a hazai és nemzetközi partnerekkel együttműködve sokoldalú és gyakorlati tapasztalatokra épülő, interdiszciplináris képzéssel, kutatással járul hozzá a legmagasabb szinten a jövő nemzedékének kineveléséhez.¹³

A Debreceni Egyetem képzési palettája

A Debreceni Egyetemen alapképzésben, mesterképzésben, felsőoktatási szakképzésben és nyári egyetemi képzésben is részt vehetnek a hallgatók.

Alapképzésben 12 karon, mesterképzésben 12 karon, osztatlan képzésben 9 karon, felsőoktatási szakképzésben 3 karon hirdetett az egyetem képzéseket a 2019/2020-as tanévre jelentkezőknek.

Az egyetem szolgáltatásai, hallgatóknak

A látássérült hallgatóknak nyújtott egyetemi szolgáltatások között, az akadálymentes weboldalon, megjelenik az esélyegyenlőség és ezen belül a Debreceni Egyetem Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi irodája, által kínált segítségnyújtási kínálat.

Esélyegyenlőség a Debreceni Egyetemen

A felsőoktatási törvény a felsőoktatási intézmények számára kötelező feladatként határozza meg a fogyatékossgal élő hallgatók támogatását. A Debreceni Egyetem Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központja (DEMEK) évek óta komplex szolgáltatásokat nyújt az egyetem hallgatói és dolgozói számára. Az egyetem a Lelkierő Fiatalon a Fiatalokkal, Egyesülettel együttműködve támogató szolgálatot működtet azzal a céllal, hogy speciális szolgáltatásokat tudjon biztosítani a fogyatékossgal élő hallgatók számára. A Debreceni Egyetem hallgatói és dolgozói a Mentálhigiénés Központonban (4032 Debrecen Poroszlai út 97.) igénybe vehetik a személyszállítást, a fénymásolást, a nyomtatást, a spirálozást, a scannelést, a CD

¹³ <https://unideb.hu/hu/node/201>

írást. A központ munkatársai segítséget nyújtanak a tanulást segítő eszközök kölcsönzésében, jegyzetelő szolgáltatásban, személyi segítség igénybevételében, szabadidős programokon, rendezvényeken való részvételben, továbbá információt nyújtanak a mentálhigiénés, pszichológiai, szociális és egészségügyi szolgáltatásokról. A hallgatóknak lehetőségük van az egyetem könyvtárában Braille-írású nyomtatás és digitalizálás igénybe vételére is.¹⁴

Interjú a DEMEK-irodában

Az interjút 2020 januárjában készítettem, Dr. Berényi András DEMEK irodavezetővel, akit személyesen kerestem fel irodájában.

A fogyatékossgal élőket segítő iroda nem független költségvetésből gazdálkodik, az egyetem központi költségvetéséből, valamint a Lelki Erő egyesülettől is biztosítanak forrást a működéshez. Vásárolt a központ egy autóbust, ami támogatószolgálat jelleggel végzi az egyetem hallgatóinak szállítását, otthonról az egyetemre, az egyetemről haza, vagy az egyetemi épületek között. Működik az egyetemen diáksegítő szolgáltatás, aki diáksegítő, az ösztöndíjban részesül. Az összeg 20-60 ezer forint között mozog évente, attól függően, mennyire sérült a megsegített és miben kér segítséget a diáksegítőtől. Törekcszenek arra, hogy a diáksegítő lehetőleg csoporttárs legyen. Beiratkozásakor felhívják a figyelmet a DEMEK irodára, tartanak gólya fórumot, akár szülőknek is. Tankönyveket nem szkennernek, de az egyetemi könyvtárban digitalizálnak. Támogató technológiai eszközöket kölcsönöznek, pendrive-ot, laptopot, diktafont, a kölcsönzést félcvénte felülvizsgálják.

Az oktatókkal jó kapcsolatot ápol az iroda. Maguk az oktatók is keresik a kapcsolatot az irodával. A DEMEK iroda 2003-ban kezdte meg a működését. Jelenleg 6 fő az állandó és 3 fő a Lelki Egészség Egyesület munkatársainak száma, akikkel részben kiszervezett szolgáltatásként végzik a feladatokat. A látássérültek nagyon aktívak, jelenleg 31 főt regisztrálnak. Felmentést a testnevelés órák alól, a nyelvvizsga, valamint az írásbeli vizsgák alól kérnek, amit a 14 egyetemi karon dolgozó kari koordinátoroktól kérhetnek. A látássérültek által választott kedvelt szakok, informatika, idegen nyelv, pszichológia. Az egyetem épületei akadálymentesek, a hallgatók nem csak vakvezető sávokat, hanem Braille feliratokat is találnak. Amíg létezett a SZUMMA Háló, addig évente egyszer személyesen is

¹⁴<https://unideb.hu/hu/eselyegyenloseg>

találkoztunk más egyetemek fogyatékosügyi koordinátoraival, de ez ma már csak akkor releváns, ha az egyetem szervez nagyobb konferenciákat, vagy meghívják más egyetemek rendezvényeire. A nemzetközi kapcsolatokat ápolják. Egy európai egyetemmel állnak kapcsolatba, az Olaszországban, Milánóban található a Szent Szív Katolikus Magánegyetemmel, ahol 14 karon fogadják a hallgatókat, ez Európa legnagyobb magánegyeteme. A látássérülteket tömörítő civil szervezetekkel, alapítványokkal, nem túl szoros a kapcsolatuk.

Az egyetemi életbe sajnos nem tudnak még teljes körűen bekapcsolódni a látássérült hallgatók, de folyamatosan dolgoznak ezen. A legújabb szolgáltatásként jelenik meg, az egyetemek közötti csörgőlabda bajnokság, ide is igyekeznek bekapcsolódni és csapattal képviselni a Debreceni Egyetemet.

Interjú egy látássérült hallgatóval

A hallgató első félévét tölti a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményben kihelyezett gyógypedagógia karán. Látássérültként, az aliglátók csoportjába tartozik.

Elmondása szerint, albérletben lakik, mert a szüleinek picit magasabb a jövedelmük, és így nem kaphatott helyet a kollégiumban. Albérletben hallgatótársaival lakik, akik diáksegítőként segítik. Segítenek az órai jegyzetek elkészítésénél, mert saját bevallása szerint nem tudja még jól használni a képernyőolvasó szoftverrel ellátott laptopját. Segítik a közlekedésnél is, mert az Egyetem épületénél található közlekedési csomópont nem akadálymentes, és az épületen belül is számíthat a segítői támogatására.

Regisztrált a DEMEK irodában, melyről a Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesületében hallott. A regisztrációt követően, tájékoztatták a látássérültsége okán kérhető törvény adta felmentési lehetőségekről, valamint az iroda szolgáltatásairól.

A tanulmányaihoz szükséges szakirodalmakhoz nehezen fér hozzá, ebben is diáksegítőire számíthat, vagy a Vakok és Gyengénlátók Sz-Sz-B Megyei Egyesületétől tud igénybe venni szkennelési szolgáltatást.

2. interjú

Interjúalanyom egy kizárólag fényt érzékelő látássérült nő volt. Nappali tagozatos hallgatóként, mesterképzésben német nyelv és kultúraképzésben vesz részt, alapképzésben germanisztikát tanult.

Általános iskolába Debrecenbe járt, a Gyengénlátók Általános Iskolájába. Itt alapozta meg informatikai tudását, melynek most az egyetemen nagyon jó hasznát veszi.

Saját bevallása szerint a közlekedés területén nem önálló, segítik a szülei, és a Debreceni Egyetem DEMEK irodája által működtetett támogatószolgálat. Önállóan tanul, habár mindig izgul és ideges a szóbeli vizsgák és a kiselőadások megtartása előtt. Jó kapcsolatban van az oktatókkal, szóban vizsgázik, vagy beadandókat készít. Felmentést kizárólag testnevelés tárgyból kért, de ezt is sikerült kiváltania egy másik tárggyal. Jó kapcsolatban van a csoporttársaival, akik személyi segítőként is támogatják. Az előadásokon laptopot használ, a JAWS képernyőolvasó szoftver segíti és egy német nyelvű plusz alkalmazás, ami a leírást, és a kiejtést is majdnem tökéletesen visszaadja számára. Ismeri a Braille írást, hiszen tanulta, de a felsőoktatásban nem használja. Az egyetem könyvtárában szkennelést végeznek számára, amiért fizet.

Összegzés

A Debreceni Egyetem weboldala akadálymentes és informatív. A DEMEK iroda munkatársai felkészültek a fogyatékossgal élő hallgatók fogadására, a szolgáltatásokat egyéni szükségletek alapján, az igényeknek megfelelően biztosítják. Nemzetközi jó gyakorlatokat is figyelembe vesznek, mindeközben megerősítik a látássérült hallgatót és önállóságra motiválják.

Jó gyakorlat:

A látássérültek önállóságra történő nevelése, nemzetközi kapcsolatok ápolása, támogatószolgálat létrehozása.

Az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem ELTE

Az Egyetem története

Kezdetek

1635-ben Pázmány Péter esztergomi érsek Nagyszombat városában (ma Trnava Szlovákiában), akkori székhelyén alapította meg az egyetemet és vezetését a jezsuita rendre bízta. A jellegzetesen jezsuita egyetem bölcsészeti és teológiai karból állt, jogosult volt a tudományos fokozatok adományozására és már igen korán, 1667-ben jogi karral egészült ki. A 18. században az egyetem egyre inkább állami irányítás alá került és 1769-ben megalakult a negyedik, orvosi fakultása - ezzel teljes szerkezetű klasszikus egyetemmé vált.

A jezsuita rend feloszlatása után, 1777-ben az egyetemet (az alapító eredeti szándékával is egyezően) Nagyszombatból az ország közepébe, Buda városába, a királyi palotába költöztették. Az egyetem keretében kezdődött meg speciális tanfolyamok formájában a hazai mérnökképzés és az állatorvosképzés. Nagyon sok ma önálló fővárosi egyetem a tudományegyetemből fejlődött ki. Az intézmény 1784-ben a Duna túlsó partjára, Pestre került át. Az oktatás nyelve 1844-ig a latin volt, ami a soknemzetiségű hallgatóság számára közvetítő, semleges nyelvnek számított.

1848-ban született meg az első egyetemi törvénycikk, amely a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium fennhatósága alá helyezte az egyetemet, mint nemzeti intézményt és kimondta a tanszabadságot. A neoabszolutizmus idején németesítő tartalmú, de hasznos reformokat vezettek be, többek között egyenjogúsítva a Bölcsészeti Kart. Az 1867-es kiegyezés után kezdődött az egyetem történetének legintenzívebben fejlődő szakasza. A kari szerkezet nem változott, de több új tanulmányi és klinikai épület, egyetemi könyvtár, központi épület készült el, szaporodott a tanszékek száma és az egyetem Magyarország legfontosabb tudományos központjává nőtte ki magát. Esetenként már európai és világhírű tudósok oktattak katedráin, a hallgatói létszámot tekintve pedig a századfordulón a világ 15 legnagyobb egyeteme közé került. Fél évszázad alatt nyolcszorosára nőtt a hallgatók száma (1914-ben 8185 főre) ami azért is következett be, mert Magyarországon 1914 előtt mindössze két tudományegyetem működött. Az óriási hallgatói tömeg csak kisebb része kaphatott magas szintű képzést. Ezt

segítették pl. az 1868 után alakult szemináriumok, az 1895-ben megnyílt Eötvös József Kollégium és más intézmények. 1895-től a nők is beiratkozhattak az egyetemre.

Az első világháború után a forradalmak időszakában újabb reformtervek születtek, amelyek nem valósulhattak meg. Az egyetem neve 1921-től királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetem lett. A hallgatók felvételét korlátozta a numerus clausus törvény. A húszas években a budapesti tudományegyetem fejlesztésére csak kisebb összegek jutottak, mivel a Trianon után kisebb területűvé vált országban az újonnan létrejött vidéki egyetemek (Debrecen, Szeged, Pécs) igényeltek nagyobb támogatást. A második világháború végén sikerült megakadályozni az egyetemi intézmények és hallgatók nyugatra való kitelepítését, így gyorsan megkezdődhetett az újjáépítés.

1945 után új tanárokkal egészült ki a professzori kar, megkezdődött az esti rendszerű oktatás és sok addig egyetemre nem jutó fiatal iratkozhatott be. Az 1948-as baloldali fordulat után alapvetően megváltozott az egyetem szerkezete. 1949-ben a Bölcsészeti Karból kiválva önállósult a Természettudományi Kar, ami egy évszázados terv megvalósulását jelentette. 1950-ben állami utasításra elcsatolták az egyetemről a Római Katolikus Hittudományi Fakultást, s az önálló akadémia lett. 1951 elején államigazgatási okokból önálló egyetemmé vált az Orvostudományi Kar. 1950-ben az egyetem új neve Eötvös Loránd Tudományegyetem lett és megszűnt évszázados joga a tudományos fokozatok adományozására. 1954-től önálló lett az ideológiai és az orosz nyelvi képzést végző Lenin Intézet, s 1953 és 1956 között két-két kisebb karra bomlott fel a Természettudományi és Bölcsészettudományi fakultás.

Az 1956-os forradalom a budapesti egyetemisták megmozdulásával kezdődött, majd őket is sújtotta a forradalom utáni megtorlás. A kádári konszolidáció időszakában aztán lassú nyitás kezdődött. 1963-tól eltörölték a származás szerinti felvételi rendszert, de az ELTE nem kapott számottevő fejlesztést, így épületeinek állaga igen leromlott, miközben oktatói és hallgatói létszáma egyre nőtt, és az itt felhalmozott szellemi kapacitás a legnagyobb volt egész Magyarországon. 1983-ban az egyetem Tanárképző Főiskolai Karral egészült ki. A nyolcvanas évek közepén kezdődött meg az új lágymányosi egyetemi campus tervezése, majd építése

A rendszerváltozás után az ELTE hallgatói létszáma az ország többi intézményéhez hasonlóan intenzíven nőtt, tudományos kapcsolatai gyarapodtak. Az egyetem 1993-ban visszanyerte a tudományos fokozatadás jogát. A rendkívül szétagolt egyetemi hálózat integrálásának során 2000. január 1-jétől az ELTE részévé vált a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar,

valamint a Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar. A Szenátus döntése alapján a két kar nevéből 2009. július 1. napjától eltűnt a „főiskolai” jelző.

Az említett integrációval azonban korántsem ért véget az ELTE szerkezetének kialakítása. Az Egyetemi Tanács 2001-es és 2002-es határozataival kezdeményezte három új egyetemi kar létrehozását és egy karának megszüntetését. A Kormány elfogadta a javaslatot, és az ELTE karait megállapító korábbi jogszabályi rendelkezést módosítva létrehozta az Informatikai Kart, a Pedagógiai és Pszichológiai Kart és a Társadalomtudományi Kart, valamint 2003. augusztus 31. napjával megszüntette a Tanárképző Főiskolai Kart (TFK). A TFK-n folyó képzés azonban nem szűnt meg, azt - az adott szaktól függően - a Bölcsészettudományi Kar, a Természettudományi Kar, az Informatikai Kar és a Pedagógiai és Pszichológiai Kar vette át. Az ELTE 2010-ben kutatóegyetemi címet kapott, 2013-ban pedig kiemelt egyetemmé nyilvánították. 2017-ben az Egyetem szervezetébe integrálódott a szombathelyi Savaria Egyetemi Központ.¹⁵

Az ELTE képzési palettája

Az egyetemen nyolc kar található, az állam és jogtudományi, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai, a bölcsészettudományi, az informatikai, a pedagógiai és pszichológiai, a tanító és óvóképző, a társadalomtudományi és a természettudományi karok.

Az egyetemen az oktatási és a szakképzési tevékenység, a tudományos munka elsősorban az egyetem karain, illetve a karokon létrehozott szervezeti egységekben folyik. A kar egy vagy több képzési területen, tudományterületen több, a képzési programban rögzített szakmailag összetartozó képzés, oktatási, továbbá a tudományos kutatási tevékenység feladatait ellátó önálló gazdálkodási jogkörrel felruházott szervezeti egység. A kart dékán vezeti. A kar döntési, valamint javaslattevési, véleményező és ellenőrzési joggal felruházott vezetőtestülete a kari tanács.

A képzéseket alapképzésben és egységes osztatlan képzésben, felsőoktatási szakképzésben és mesterképzésben vehetik igénybe a hallgatók, nappali és levelező státuszban, a magyar állam által támogatott ingyenes valamint önköltséges formában.

Hat kar esetében PHD doktori iskolát is említhetünk, amit az állami jogtudományi karon, a bölcsészettudományi karon, a pedagógiai és pszichológiai karon, a társadalomtudományi

¹⁵ <https://www.elte.hu/content/az-egyetem-tortenete.t.4?m=18>

karon, az informatikai karon és a természettudományi karon végezhetnek el a legmagasabb képzésben résztvevők. ¹⁶

Az egyetem szolgáltatásai

Az egyetem szolgáltatásai a következők: tehetséggondozás, tanulmányi hivatalok, hallgatói felmérések, hallgatói érdekképviselő, nyelvoktatás, életvezetési támogatás, pályázatok, felhívások, könyvtárak, esélyegyenlőség, ösztöndíjak, pénzügyek, quaestura, sportszolgáltatások. ¹⁷

Esélyegyenlőség

Az ELTE, kancellári kezdeményezésre, létrehozta a Speciális Szükségletű Hallgatókat Támogató Irodát, SHÜTI néven. Az Egyetemi Hallgatói Szolgáltató Központ önálló osztályként ellátja és koordinálja a speciális szükségletű hallgatók (fogyatékossgal élők, krónikus betegséggel élők) megsegítését.

A fogyatékossgal élő hallgatóknak nyújtott szolgáltatások hozzájárulnak a lemorzsolódás csökkentéséhez, az emberi méltóság tiszteletben tartásához, a befogadó szemlélet elősegítéséhez, valamint az egyetemi politika kialakításához.

A SHÜTI munkatársai:

- 4 fő különböző szakirányon végzett gyógypedagógus,
- 1 fő informatikus
- 2 fő szociális gondozó,

A SHÜTI-n túl, minden karon kari koordinátorok segítik a fogyatékossgal élő hallgatók egyetemi beilleszkedését és tanulmányait, valamint elvégzik a szükséges regisztrációt. Tájékoztatást adnak a törvényben rögzített szolgáltatásokról, előnyben részesítésekről, valamint felvilágosítást nyújtanak a felsőoktatási intézmény egyedi szolgáltatásairól, túl a törvényeken. A kari koordinátorok 2004 óta végzik a fogyatékossgal élő hallgatók egyetemi megsegítését. A SHÜTI feladatait, 2015-től látja el, munkájában kétirányú megsegítés jelenik meg.. Segíti a kari koordinátorok munkáját, kapcsolatot tart az egyetem vezetésével és

¹⁶ <https://www.elte.hu/karok>

¹⁷ <https://www.elte.hu/hallgatoknak>

oktatóival. További feladatai, a tanulási és tanítási és szociális kapcsolatok kialakítása, fogyatékosügyi kérdésekben tanácsadás az egyetem bármely polgára számára, szemléletformáló tréningek, foglalkozások megtartása az egyetemen dolgozó munkatársaknak és oktatóknak, valamint az egyetem nem speciális szükségletű hallgatóinak, a speciális szükségletű hallgatók integrációját elősegítő sport és egyéb közösségi programok megszervezése és lebonyolítása, javaslattétel az egyetem fizikai és infokommunikációs akadálymentességének megteremtésére.

A SHÜTI által nyújtott szolgáltatások látássérült hallgatók számára:

- A speciális igények felmérése, megbeszélése,
- A regisztráció alkalmával igazolás kiállítása az igénybe vett kedvezményekről, előnyben részesítésekről,
- Speciális eszközök kölcsönzése
- Tájékoztatás az akadálymentes könyvtárakról és az adaptált könyvekről,
- Személyi segítő biztosítása
- informatikai megsegítés,
- Neptun használata, akadálymentes kérdőívek készítése,
- Hangos térkép vagy útvonal leírás
- Gyakorló tanítás segítése
- Tananyag digitalizáció és adaptáció
- Domború ábrák készítése
- Beadandó munkák, záró dolgozatok formázása
- Kollégiumi elhelyezés segítése
- Idegen nyelv tanulásának támogatása
- Erasmus mobilitás segítése
- Útvonal tanítása
- Mindennapos tevékenységek tanítása
- Sporttevékenységek, csörgőlabda és paraúszás kurzus.

A látássérült hallgató akkor tudja igénybe venni a fenti szolgáltatásokat, ha regisztrált, és ha benyújtotta a fogyatékoságát igazoló szakértői véleményt, melyet a látásvizsgáló állít ki, vagy a fogyatékosági támogatást megállapító határozatát.

Az ELTE-SHÜTI vezetője, Dr. Kovács Krisztina intézményi fogyatékos ügyi koordinátor, aki személyes találkozás alkalmával fogadott és készségesen válaszolt az általam feltett interjúkérdésekre.

A felsőoktatási intézmények statisztikai adatszolgáltatás keretében jelzik az Oktatási Hivatal felé a fogyatékossgal élő hallgatók létszámát, mely után normatív támogatásban részesülnek, melynek összege 2019-ben 150000 FT/fő volt. A normatív támogatást a SHÜTI használhatja fel, amit munkabérekre, eszközbeszerzésre, személyi segítő díjazására, és az iroda működésére fordítanak. A 2019/2020. tanév első félévében 56 fő regisztrált, de csak 29 fő veszi igénybe a szolgáltatásokat.

A SHÜTI a látássérülteknek nyújtott szolgáltatáskörét az igényeket figyelembe véve alakítja ki. A hallgatók regisztrációját követően beszélgetések alkalmával derül ki, kinek mire van szüksége és ennek alapján és a munkatársak végzettsége alapját figyelembe véve születnek a szolgáltatásaink.

A munkát önkéntesek, kortárssegítők, személyi segítők segítik, kiknek a munkáját fizetéssel honorálják. Amióta Dr. Kovács Krisztina vezeti az irodát, azóta a látássérült hallgatók közül egy fő az Erasmus program keretében külföldre utazott., A látássérült hallgatók körében bölcsészet, idegen nyelvek, kommunikáció, informatika és a jog és a pszichológia, gyógypedagógia a legnépszerűbb szakok. Nem jellemző, hogy felmentést kérnek különböző tárgyakból a látássérültek.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezdeményezésére létrejött a SZUMMA Háló, ahol rendszeresen tapasztalatokat cserélnek a Debreceni Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Corvinus Egyetem és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem fogyatékosügyi koordinátoraival, de ez a munkacsoport már nem létezik.

Nemzetközi tapasztalatok megismerése érdekében 2019-ben Csehországban jártak, ahol felkeresték a Brno-ban működő szolgáltató központot, ahol közel 100 szakember segíti a speciális szükségletű egyetemi hallgatók tanulását, rehabilitációját.

Az interjú összegzése

Az interjút 2019. október 31-én készítettem Budapesten, személyes találkozás alkalmával a SHÜTI irodájában. Interjúalanyom nagyon szolgálatkész volt, nem állított fel időkorlátot, így közel 60 percet beszélgettünk. Az irodába személyi segítő jelenléte mellett jutottam be, ahol bejártam és megtekinthettem az akadálymentes kialakítást is.

Az ELTE weboldala akadálymentes, a látássérültek kényelmesen és könnyen eligazodnak a felületeken.

Interjú egy látássérült hallgatóval

Interjúalanyom teljesen vak és az ELTE egyik idegen nyelv szakán tanul, végzős hallgatóként. Elmondta, hogy az általa választott idegen nyelv a görög, mely mellett szeretett volna korábban román vagy szerb nyelvtanulási lehetőséget is felvenni, de ez nem volt számára, mint vak hallgató számára biztosított, így több félévet is elveszített. A tanulmányaihoz igénybe vesz személyi segítőt, aki szintén görög szakra jár. A hatékony tanulását segítő tankönyvek, jegyzetek készítését önmaga oldja meg, mert annyira speciális területen tanul, hogy a SHÜTI-ben dolgozó szerinte kevés a munkatársat, nem szeretne volna ezzel terhelni.

Megjegyzéseim

Az ELTE-SHÜTI irodájában dolgozó szakemberek felkészültek, a regisztrált fogyatékossgal élő hallgatók igényeire alakították ki szolgáltatásaikat. Hatalmas segítség a látássérült hallgatóknak, hogy egy fő látássérült informatikus is alkalmazásukban áll. Nemzetközi innovációkat is alkalmaznak, mely újszerű megoldásokkal jelenik meg a szolgáltatások palettájában.

A SHÜTI egyedisége

Az oktatóknak segédlet készítették, amelyekben az egyetemeken megjelenő speciális szükségletű és fogyatékossgal élő hallgatók megsegítésének módszeréről, tanulásukat segítő támogató technológiai eszközökről adnak tájékoztatást. Ami az ELTE-n egyedi, tehát más felsőoktatási intézményben nincs ilyen jellegű segítség, az látássérült informatikus alkalmazása, a fogyatékossgal rendelkező hallgatók jogairól és lehetőségeiről tájékoztató fórumok országossá tétele, továbbá a csörgőlabda egyetemi bajnokság megszervezése.

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

A kar története

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar jogelődjének tekintett főiskolát 1900-ban alapították. 1906-tól Gyógypedagógiai Tanítóképző, 1922-től Gyógypedagógiai Tanárképző, majd 1928-tól Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola elnevezéssel működött az előbb egységes, majd később szakirányos gyógypedagógus képzést nyújtó intézmény. 1928-tól kezdődően a képzési idő az érettségire épülve négy évre emelkedett, és az intézmény 1932-től már főiskolai diplomát adott ki az itt végzettek számára. A főiskola 2000. január 1-jétől az Eötvös Loránd Tudományegyetem főiskolai karaként működött tovább, majd 2009 óta egyetemi karként – az országban egyedülálló módon – folytat széles palettájú gyógypedagógus-képzést.

Oktatási profil

A gyógypedagógia alapképzési (BA) szak érettségire épülő, nyolc féléves képzés, nappali vagy levelező tagozaton egyaránt hozzáférhető. Hallgatóik az általános gyógypedagógiai és határtudományi (humánbiológiai, pedagógiai, pszichológiai, művészeti) alapozást követően a 3. félévtől egy vagy két szakirányon folytathatják tanulmányaikat. Az alapképzésben végzett gyógypedagógusok a köznevelés intézményei mellett az egészségügy, a gyermekvédelem, a szociális ellátórendszer, a civil szervezetek és az igazságügy egyes intézményeiben kezdik meg szakmai karrierjüket. A gyógypedagógia mesterképzési (MA) szakra bármely szakirányon szerzett gyógypedagógia szakos alapidiplomával, vagy korábban bármely gyógypedagógiai szakon, szakterületen, szakágon szerzett főiskolai szintű gyógypedagógiai tanári, gyógypedagógusi oklevéllel lehet jelentkezni. A képzés nappali és levelező tagozaton egyaránt hozzáférhető, a képzési idő három félév. A képzési program elvégzésével a hallgatóik a hazai szakterület mellett nemzetközi terepeken is versenyképessé válnak. Továbbképzés keretében,

- alap- illetve mesterképzésre épülő oklevelet adó 2-4 féléves szakirányú továbbképzéseket,
- akkreditált pedagógus-továbbképzéseket, valamint

- szociális, egészségügyi, foglalkoztatáspolitikai, illetve az igazságszolgáltatás területein dolgozó szakemberek részére egyéb továbbképzéseket kínálnak az érdeklődőknek.

A gyógypedagógia, mint alapképzési szak valamennyi szakiránya szakirányú továbbképzési formában is hozzáférhető a gyógypedagógusok részére. Az ismeretek frissítésén és bővítésén túl a munkaerőpiac által követelt kompetenciák fejlesztésére is hangsúlyt helyeznek. Valamennyi képzésükre jellemző, hogy jól használható, gyakorlati jellegű tudásanyagot biztosít. A tudományos kutatói pálya iránt érdeklődők számára nyújt további tanulási lehetőséget a Gyógypedagógia Doktori program, amely az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskoláján belül működik. A jelöltek a fogyatékos személyekkel kapcsolatos integrációs, rehabilitációs, gyógypedagógia-elméleti, fogyatékoságtudományi témákat kutatnak.

A Bárczi ma nemcsak az egyetlen olyan felsőoktatási intézmény, amely mind a nyolc fogyatékosági területre képez szakembereket – autizmus spektrum pedagógiája szakiránya BA-szinten egyedülálló Európában –, hanem egyben a gyógypedagógia meghatározó hazai kutatóhelye, tudományos műhelye is. A Kar a változásokban rejlő pozitív lehetőségek megvalósítása érdekében aktív kapcsolatot tart fenn a magyarországi gyógypedagógus-képzésben részt vevő felsőoktatási intézményekkel. Folyamatosan alakítja az együttműködések tartalmi és szervezeti kultúráját azzal a célkitűzéssel, hogy szinergiát biztosítson a képzőhelyek kapcsolati rendszereiben. Az Európai Felsőoktatási Térhez való csatlakozás miatt különösen fontos feladat a célzott kapcsolattartás az európai gyógypedagógus-képzést folytató felsőoktatási intézményekkel és a kapcsolatok fejlesztése, amely egyben az egyik további mozgatórugója a Karon zajló tantervfejlesztési folyamatnak. A 2012-ben alakult Gyógypedagógiai Továbbképző Központ, a fogyatékosággal élő személyek szükségleteit, az erre épülő tágabb értelemben vett szakmai igényeket, valamint a munkaerőpiaci folyamatokat szem előtt tartva, alakítja továbbképzési portfólióját, hogy a Kar stratégiai céljaihoz illeszkedő széleskörű és színvonalas továbbképzési kínálattal álljon az érdeklődők rendelkezésére.

Kutatási területek

A Kar kutatói, fejlesztői tevékenysége leképezi a gyógypedagógia, mint diszciplínát összefűző tudományterület sokszínűségét. A kutatások három nagy kutatási paradigma

mentén, gyakran azok ötvözeteként épülnek fel:

(1) természettudományos / naturalista pszichológia, gyógypedagógia, beleértve annak egyes tágabb idegtudományi, még tágabb biológiai, és esetenként egyes tudomány metodológiai és tudományfilozófiai vonatkozásait.

(2) Humán tudományos, elsősorban antropológiai és filozófiai alapok és elemzési módszerek; a társadalomtudományi megközelítések konceptuális-teoretikus alapjai, az alapvető kvantitatív és kvalitatív társadalomtudományi módszerek.

(3) Kritikai fogyatékossgtudományi alapok és módszerek.

A Karon az alábbi tudományos műhelyek működnek:

- Atipikus fejlődés műhely (vezető: Dr. Győri Miklós egyetemi docens),
- Fogyatékossgtudományi doktori műhely (vezető: Dr. Könczei György egyetemi tanár),
- Kognitív és nyelvi fejlődés műhely (vezető: Dr. Marton Klára tudományos főmunkatárs),
- Fogyatékos emberek társadalmi integrációja műhely (vezető: Dr. Zászkaliczky Péter főiskolai tanár),
- Támogató technológia és tekintetkövetéses műhely (vezető: Dr. Győri Miklós egyetemi docens),
- TANAKodó közösségi műhely (vezető: Dr. Mesterházi Zsuzsa professor emeritus) és
- Tanszékközi autizmus műhely (vezető: Dr. Stefanik Krisztina adjunktus).

A 2013–14-ben lezajlott stratégiaalkotás, illetve az ehhez kapcsolódó kari szervezeti átalakítás egyik kiemelt célja éppen a karon belüli kutatási együttműködések előmozdítása volt, prioritásként kezelve a karon átvívelő, katalizátor-projektek elindítását. Mindemellett jelentős K+F együttműködések alakultak ki az ELTE más karaival: elsősorban az Informatikai Karral, a Pedagógiai Pszichológiai Karral, a Társadalomtudományi Karral és a Tanító- és Óvóképző Karral. A gyógypedagógia gyakorlat közeli tudomány, így a Bárczi K+F tevékenységének eredményessége nem értékelhető kizárólag a tudományos eredményesség klasszikus „mértékegységeivel”. A Kar kiemelt célja a szoros együttműködés minden olyan szakmai és érdekvédelmi szervezettel, intézménnyel, amely a gyógypedagógia bármely területéhez, célcsoportjához kapcsolód.

Nemzetközi kapcsolatok

A Bárczi, mint az Európai Felsőoktatási Térség aktív szereplője számos gyógypedagógiai és fogyatékosügyei területen zajló nemzetközi kutatás-fejlesztési és innovációs program tagja: legyen szó hallgatói vagy oktatói mobilitási lehetőségekről, jó nevű külföldi intézményekkel közös képzések kialakításáról, saját idegen nyelvű képzési repertoárunk bővítéséről vagy a fogyatékos emberek társadalmi részvételét támogató kutatási folyamatokról. A Kar bilaterális egyezményei az Erasmus kapcsolatokhoz köthetőek. A Kar kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, jelenleg közel 50 nemzetközi partnerrel állnak rendszeres kapcsolatban, nem számítva a már említett Erasmus együttműködéseket. Ezek jelentős része korábbi kooperáció talaján kialakult, aktív kapcsolat, amelyekre építve további nemzetközi projektek kezdődhetnek. Oktatóink, kutatóink 19 rangos nemzetközi szervezetben, bizottságban vállaltak/vállalnak szerepet.¹⁸

A kar által nyújtott szolgáltatások, látássérült hallgatóknak

- Regisztráció,
- Speciális igények megbeszélése
- Jegyzetek, tankönyvek szkennelése
- A könyvtárban akadálymentes munkaállomások kialakítása
- Tételsorok egyszerűsítése, felnagyítása
- Szakválasztáskor előzetes elbeszélgetés a hallgatókkal.
- Vakvezető kutyák részére elkerített udvar és pihenőkelekek kialakítása

Akadálymentes épület, a folyosókon vakvezetősávok találhatóak és a lépcsők szélei kontrasztos jelzőcsíkkal vannak ellátva.

Interjúkészítés

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán két kari fogyatékosügyi koordinátor végzi a speciális szükségletű hallgatók felsőoktatási megsegítését. Az interjút Kovács Johannával készítettem, személyes találkozás alkalmával, Budapesten az Ecseri úti épületben található irodájában. Elmondta, hogy *„napjainkban 8-10 látássérült tanul intézményünkben, többen*

¹⁸ <https://www.elte.hu/karok/bggyk>

érkeznek vakvezető kutyával. A látássérültek elhivatottságot éreznek sorstársaik mellett, és gyakran választják a tiflopedagógia szakirányt, de megjelenik a logopédia is, a gyengénlátók esetében az origoflén pedagógiát is szívesen választják, ezzel a tanulásban akadályozottakat tudják megsegíteni. Diákjaink körében, nem csak a látássérült hallgatóink körében népszerű a Fullbright ösztöndíj vagy az Erasmus mobilitás lehetősége, hanem látássérült oktatóink is belevágnak a nemzetközi kalandba. Sokan negatívumként élik meg, hogy az érdeklődési körként maguk választotta szakon és szakirányon nem tudnak elhelyezkedni.”

Az interjú összegzése

Az interjút 2020. január 6-án készítettem személyes találkozás alkalmával, Budapesten az Ecseri úti épületben, mely akadálymentes kialakítással segíti a látássérült hallgatókat, vagy a szakmai konferenciákra érkező vendégeket. Az interjúkészítésemnek nem volt időkorlátja, interjúalanyom Kovács Johanna közvetlen volt és segítőkész. A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar azért keltette fel a figyelmemet, mert itt alkalmazzák egyedül a hazai felsőoktatásban a participatív tanítást és kutatást. Ez egy olyan innovatív módszer, melynek lényege, hogy a fogyatékossgal élő és egyetemet végzett személyek vagy csak tapasztalati szakértelemmel rendelkezők, együtt tanítanak, tanulnak és kutatnak a karon dolgozó egészséges oktatók társaságában.

2012-ben rendeztek először fogyatékossg tudományi konferenciát, mely 2020-ban már a nyolcadik alkalom lesz. A konferenciák alkalmával, mindig megjelennek a nemzetközi tapasztalatok, tudományos kutatások, innovációk és jó gyakorlatok, melyeket be lehet vezetni a hazai felsőoktatásba is.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar egyedisége

Az alábbiakban összefoglalom, miben látom a Kar egyediségét:

- A participatív oktatás és kutatás megteremtése,
- A fogyatékossgtudományi konferenciák évenkénti megrendezése,
- Nemzetközi jó gyakorlatok megjelenítése az oktatásban és kutatásban,
- A Kar épületének udvarán, kialakított kenelek, vakvezető kutyák számára,
- A teljes akadálymentesítéssel bíró épület.

A Miskolci Egyetem

Az egyetem története

Miskolcon a Nehézipari Műszaki Egyetemen 1949. szeptember 18-án volt az első tanítási nap. 1950 februárjában kijelölték az egyetem mai helyét mintegy 85 hektárnyi területen. Megkezdődött az építkezés, és az első tanulmányi épületeket már 1951 őszén használatba is vehették az oktatók és a hallgatók. Az első miskolci diplomakiosztó ünnepségen 1953-ban 236 bányagépész, kohász és szerszámgépész hallgató kapta meg a diplomáját.

1981-ben nagy változások kezdődtek az egyetem életében. Ekkor indult meg a jogászképzés, mely 1983-tól önálló fakultásként működik. Ekkor fogalmazódott meg az a cél, hogy az egyetem a klasszikus értelemben vett universitas szintjére fejlődjék. Ilyen jellegű intézmény létrehozására ekkor az országban szinte egyedülállóan csak Miskolcon volt lehetőség, ahol a műszaki karok tanszékei között már meglévő társadalomtudományi stúdiumok (jog, filozófia, szociológia, közgazdaságtan, stb.), illetve a Nyelvi Intézet megléte biztosította az alapot az új karok létrehozásához.

A fejlődés következő lépcsőfoka az 1987-ben beinduló közgazdász-képzés, melyet a Gazdaságtudományi Kar létrehozása követett 1990-ben.

A különböző tudományok oktatásának összefogása az egyetem keretein belül kiemelkedő lehetőségeket nyújt az itt tanulni, kutatni vágyóknak. Az egyetem egyes tanszékeinek, intézeteinek oktatói több karon, szakon tanítanak. A hallgatóknak lehetőségük van több szakon párhuzamosan tanulmányokat folytatni. Ilyen esetben az egyes karok egymás között elfogadják a mindkét kar által megkövetelt tantárgyakból a valamelyiken azonos tárgyból letett vizsgát. A hallgatók más karon, szakon oktatott tantárgyat is tanulhatnak akkor is, ha az adott karon a teljes képzésben nem vesznek részt. Ily módon a hallgatói igények mind teljesebb kielégítésére van lehetőség. (Az egyetem karai kölcsönösen kedvezményt biztosítanak 66 %-os mértékben a párhuzamos képzésben résztvevő hallgatóknak a költségtérítésben.)

A Nehézipari Műszaki Egyetem neve 1990. július elsejével Miskolci Egyetemre (rövidítése: ME) változott. 1992-ben alakult a Bölcsészettudományi Intézet, amely 1997 szeptemberében emelkedett kari rangra. 1997-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola miskolci tagozata - a főiskolától való leválását követően - az egyetemhez csatlakozott a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézeteként.

A megújult képzést folytató műszaki karok Műszaki Földtudományi, Műszaki Anyagtudományi, Gépészmérnöki és Informatikai Kar néven működnek tovább.

Az Egészségtudományi Intézet főiskolai szintű alapképzése védőnő szakkal 2001-ben létesült, és 2004 szeptemberétől gyógytornász szakon is megindult a képzés. 2005-ben az intézet kari státuszt kapott, mai neve Egészségügy Kar. 2020. évben egy új átszervezés indul meg a Miskolci Egyetem életében, hiszen az állam alapítványi fenntartó kijelölését határozta el.¹⁹

A Miskolci Egyetem képzési palettája

A Miskolci Egyetem 8 karán, fogadja a hallgatókat, alap, mesterszakon és PHD tudományos képzésben.

Esélyegyenlőség a Miskolci Egyetemen

Az esélyegyenlőségi alapelvek teljesítését a felsőoktatási törvényben és annak rendeletében leírtak szerint, valamint néhány egyedi szolgáltatással valósítja meg a rektori hivatalban található iroda és a munkatársai, akik 3 fővel látják el a feladatokat. Az egyetemi Esélyegyenlőségi irodában, 4 fő látássérült regisztrált. A látássérültek figyelmét, már az akadálymentes weboldalon felhívják, a Látásmód rehabilitációs központra, ahol segítenek a közlekedés és a mindennapos tevékenységek elsajátításának tanításában.²⁰

Az interjú

Interjúalanyom, Fekete Sándor fogyatékosügyi koordinátor, aki főállásban politológus, mellette pedig fogyatékosügyi koordinátor, aki 2016-ban elvégezte az akkori FSZK fogyatékosügyi koordinátoroknak szervezett felnőttképzését.

¹⁹ <https://www.uni-miskolc.hu/egyetem-tortenete>

²⁰ <https://www.uni-miskolc.hu/informaciok-fogyatekkal-elo-hallgatok-reszere/>

Az esélyegyenlőségi iroda nem kapja meg teljesen a fogyatékos normatívát, hanem átlagolva tudják csak felhasználni. Akadálymentesítésre, személyi segítők megbízási díjára, munkatársak munkabérére, eszközbeszerzésre, és szállításra fordítják a kapott összeget..

Az esélyegyenlőségi csoporthoz 197 speciális szükségletű hallgató regisztrált, melyből 4 fő a látássérült, akik gyógytornász, jogász, villamosmérnök és gépészmérnöki képzésben vesznek részt. Az irodavezető elmondása értelmében, a látássérült hallgatók ritkán kérnek segítséget az irodától.

Az egyetemi felvételt követően a hallgatók regisztrációt követően lesznek az esélyegyenlőségi csoport megsegítettjei. Igazolást kapnak a fogyatékoságukról és a felmentéseikről, valamint arról, hogy milyen szolgáltatásokat kívánnak igénybe venni egyetemi tanulmányaikhoz.

A Miskolci Egyetemen személyi segítő bárki lehet, akit a fogyatékosággal élő hallgató kijelöl. Szülő, hallgatótárs, csak az a lényeg, hogy biztonságban érezze magát a segítője mellett. A segítővel megbízási szerződést kötnek és juttatásként megbízási díjban részesülnek. Igényelhetnek a látássérült hallgatók tankönyv és jegyzet szkennelést, kérhetnek a tanuláshoz támogató technológiai eszközöket, amik a hallgatói jogviszony alatt teljes időre náluk lehetnek, majd a tanulmányok végén leselejtezik és jutányos áron megvásárolhatja a használó hallgató. Működtetnek gólyalevelet, és zárt Facebook csoportot is. Erasmus ösztöndíjat nagyon ritkán vesznek igénybe a látássérült hallgatók, ide inkább külföldi hallgatók érkeznek. A látássérült hallgatók kedvelik a jogász, a gyógytornász és a mérnöki képzéseket.

Az iroda jó kapcsolatot ápol a Látásmód rehabilitációs központtal, ahol az egyetemi hallgatók megtanulhatnak közlekedni, vagy mindennapos tevékenységeket elvégezni, ilyen pl. a kollégiumban a főzés, a mosógép használatának elsajátítása, bevásárlás megtanulása.

Az iroda hiányolja a minisztériumi kontrollt és azt, hogy elvértve szerveznek csak az egyetemek jó gyakorlatokat megjelenítő konferenciákat a fogyatékosággal élő hallgatók oktatásáról.

Interjú összegzése

Elektronikus levélváltásokat követően, jutottam el személyesen Miskolcra, ahol a fogyatékosügyi koordinátor iránymutatását követve, egyszerűen eltaláltam. Az egyetem épülete világos, tágas folyosók, színes lépcsők és vakvezetősávok segítik a tájékozódást.

Interjú látássérült hallgatóval

A felhívásra nem jelentkezett olyan hallgató, aki a miskolci egyetemen tanul vagy az elmúlt három évben tanult volna.

Összegzés

A Miskolci Egyetem weboldala akadálymentes, informatív tartalmakat kínál. Tetszett, hogy partnerszervezetet ajánl, ahol szakemberek segítik a hozzájuk forduló látássérültek közlekedését, mindennapi tevékenységeket tanítanak részükre.

Egyedi megoldásként jelenik meg a kölcsönkapott támogató technológiai eszközök selejtezése és ezt követően jutányos áron történő átadása a hallgatóknak, akik ezt az eszközt már előtte is használták..

Jó gyakorlat

A Miskolci Egyetem jó gyakorlatát a következőkben foglalom össze: A tanulmányi idő alatt használt támogató technológiai eszközök értékesítése, a személyi segítők motiválása, és az a rugalmasság, hogy bárki lehet személyi segítő, akiben a fogyatékossággal élő hallgató megbízik.

A Nyíregyházi Egyetem

Az Egyetem története

A Nyíregyházi Főiskola jogutódja, melynek történetéről az egyetem akadálymentes weboldalán nem fedezhető fel történeti leírás. A rektori köszöntőből megtudhatja az olvasó, hogy a Nyíregyházi Egyetem egy olyan felsőoktatási intézmény, mely a 2000-től használja a Nyíregyházi Főiskola nevet, a korábbi Bessenyei György Tanárképző Főiskola és Mezőgazdasági Főiskola integrációjaként létrejött felsőoktatási intézmény.

Az egyetem alapító okiratából kiolvasható, hogy 2016. január 1-től alkalmazott egyetemenként használhatja a Nyíregyházi Egyetem nevet..²¹

Az Egyetem képzési palettája

A Nyíregyházi Egyetemen, alap, mester, és felsőfokú szakképzésben tanulhatnak az ide jelentkezők, az egyetemen 12 intézet biztosítja a tanulást.

Az egyetem szolgáltatásai

A Nyíregyházi Egyetem hasonlóan a hazai egyetemekhez, alapszolgáltatásként jeleníti meg a tanulmányi osztályt, a Neptun rendszert, az egyetemi könyvtárat, az akadálymentes kollégiumot, a jegyzetboltot, és az Esélyegyenlőségi Csoportot.

Az Esélyegyenlőségi Csoport

Az Esélyegyenlőségi csoport tevékenységéről az egyetem weboldalán az alábbiakat olvashatjuk:

„Személyi segítség egyénre szabottan: Egyéni problémákban (tanulmányi, szociális, ösztöndíj.....) való tanácsadás, ügyintézésben való segítségnyújtás.

Foglalkozások

Mentálhigiénés tanácsadás (konfliktuskezelési, párkapcsolati, önbecsülési, kommunikációs problémák feltárása hatékony megoldása), speciális mozgásterápia (egyéni és csoportos formában is).

Személyes beszélgetések egyénenként - igény szerint.

Eszközkölcsönzés

²¹ www.nye.hu

Az önálló, speciális tanulás lehetőségeit multimédiás eszközök kölcsönzésével biztosítjuk (laptop, diktafon, projektor, nagyítós lámpa stb...) Az eszközök a hallgatók fogyatékoságának figyelembevételével, meghatározott időre kölcsönözhetők.

Az Esélyegyenlőségi csoportnak 5 munkatársa van, 1 fő, irányító koordinátor, 1 fő, gyógy testnevelő, 1 fő, pszichológus és 2 fő, személyi segítő.

Az esélyegyenlőségi csoportba történő regisztráció önkéntes, a fogyatékossgal élő hallgató beadja az állapotát tükröző orvosi iratának másolatát és felveszik a legszükségesebb adatait.”

A regisztrált hallgatóknak nyújtható szolgáltatások

- Kísérés az egyetem épületein belül, órákra, kollégiumba, könyvtárba, egyetemi rendezvényekre, hivatalos ügyek elintézési helyeire,
- Tankönyvek szkennelése, digitalizálása, a Robobrilie alkalmazás segítségével,
- Neptun használatban segítség, kurzus és tárgyfelvétel, vizsgajelentkezések
- Beadandók formázása, fénymásolás,²²

Interjúk készítése

A Nyíregyházi Egyetemen készítettem érthető módon a legtöbb interjút, számszerűen ötöt. 2 fő látássérült hallgatóval, az intézmény rektorával, az Erasmus iroda munkatársával, és a korábbi fogyatékosügyi koordinátorral.

Az interjúkon túl, a saját tapasztalataimat is meg tudom osztani ebben a részben, hiszen két személyi segítőm és e szakdolgozat témavezetője is interjúalanyaim voltak.

Első interjú

Interjúalany, a Nyíregyházi Egyetem jelenlegi rektora, Vassné Dr. habil. Figula Erika, aki 2019. november 8-án délelőtt fogadott irodájában.

²² <http://www.nye.hu/eselyegyenloseg/>

Az interjú kellemes környezetben a rektori irodában zajlott,. Rektor asszony nyitott volt a szakdolgozati témára, hiszen személyes érintettsége is motiválta, egyik gyermeke hallássérült és általa már találkozott a fogyatékossgal élő egyetemi hallgatók oktatási nehézségeivel.

Az általam előre leírt interjúkérdéseket nem tettem fel, mert inkább arról beszélgettünk, milyen segítséget tudna adni a Nyíregyházi Egyetem a fogyatékossgal élő hallgatóknak a jövőben. Rektor Asszony kezdeményezésére, 2019. november 27-én létrejött egy fórum, ahol az egyetem fogyatékossgal élő hallgatói elmondhatták problémáikat, észrevételeiket, hiányzó szolgáltatásokat, azokat, amelyek a hatékony tanulásukat és egyetemi jelenlétüket támogatná.

2. interjú

A Nyíregyházi Egyetem Erasmus irodájában jártam, ahol arról kérdeztem a munkatársakat, hogy a látássérült hallgatók körében mennyire népszerű az ösztöndíj programok megpályázása, valamint a külföldi tanulmányok kihasználása.

A Nyíregyházi Egyetem fogyatékossgal élő hallgatói számára, nincs külön Erasmus tájékoztató fórum meghirdetve, erről minden egyetemi hallgató a Neptun rendszerből értesül. Ha felkeltette az érdeklődésüket, felkeresik rendezvényeinket és iroda tájékoztatja őket, de nem jellemző, hogy fogyatékossgal élő hallgató részese lenne Erasmus pályázatnak.

3. interjú

Interjúalanyom, Göncziné Dr. Szabó Terézia nyugalmazott főiskolai docens volt, aki a 2000-es évek elején létrehozta a fogyatékossgal élő hallgatók megsegítését célzó nyíregyházi modellt, mely alapja a mai esélyegyenlőségi irodáknak. Együttműködve az akkori oktatási minisztériummal, közreműködött a FETA Felsőoktatási tanácsadó testület megalakításában és munkájában, az akkor hatályos jogszabályok és rendeletek mellett. Az akkori Nyíregyházi Főiskolán létrehozta az Esélyegyenlőségi irodát, segítségével megépült és akadálymentes kialakítást kapott a mostani kollégium, partnerkapcsolatot alakított ki Nyíregyháza városában működő fogyatékossgal élő embereket tömörítő civil szervezetekkel, kidolgozta a kortárssegítő hálózatot, életre hívta a kari koordinátorok testületét, melyhez megkapta a szakmai segítséget és a bizalmat a Nyíregyházi Főiskola legfelsőbb vezetésétől.

4. interjú

Interjúalanyom egy vak hallgató, aki törekszik az önállóságra. Azért választotta a Nyíregyházi Egyetemet, mert szereti a települést, és korábban is itt tanult. Szakértői véleménnyel regisztrált az Egyetem Esélyegyenlőségi Csoportjánál, ahol csak minimális információt kapott az igénybe vehető szolgáltatásokról. Nyitott személyiség, akinek fontos az önálló életvitel, és az önálló közlekedés elsajátítása fehér bottal, az egyetem épületeiben. Ebből a célból egyénileg felkereste a Fehér bot Alapítványt, ahol gyógypedagógus segíti a közlekedés megtanulásában. Fontos számára, hogy az egyetemi épületek a látássérültek számára is akadálymentesek legyenek, segítséget nyújtana egy-egy terem önálló megtalálásánál, ha minden ajtó mellett kihelyezett táblán találna Braille írással feliratot és ajtószámot.

Az oktatókkal maga alakítja ki a kapcsolatot, több pozitív, mint negatív tapasztalata van ebben a tekintetben. Ami nehézséget okoz a tanulmányaiban, a PPT formátumú anyagok használhatatlansága, valamint a szakirodalmakhoz történő hozzáférhetetlenség. Jó kapcsolatot alakított ki az egyetemi könyvtár munkatársaival, ami azt eredményezi, hogy egyéni kérésére néha szkennelnek részére könyveket, amit képernyőolvasó támogató technológiák segítségével felolvastat.

Az órákon, előadásokon jegyzetel, mert számára hatékonyabb így a felkészülés a vizsgákra. Felmentést nyelvvizsga alól kért, és az órai ZH-kat sem készíti el, helyette a beadandó házi dolgozatokat írja meg, mert a kutatásokra több időre van szüksége. Fontos számára, hogy egyenrangú egyetemi polgár lehessen, hogy számára is nyitottá váljanak az egyetemi sportnapok, valamint a zenei rendezvények. Fontosnak tartja, hogy állandó személyi segítője legyen, és, hogy legyen, egy webes felület ahol szakirodalmakat talál, akadálymentes formátumban.

5. interjú

Interjúalanyom egy vak hallgató, aki saját bevallása szerint nem teljesen önálló. Szereti ha segítenek neki, számára az a jó, ha megvárja a személyi segitőt, akiket az esélyegyenlőségi iroda biztosít a munkatársai által és velük jut el órákra. A kollégiumban is segítik, jó kapcsolatot ápol az oktatókkal, akik minden esetben partnerként kezelik.

Saját megtapasztalásaim

2017-ben nyertem felvételt a Nyíregyházi Egyetemre, levelező tagozatra, mivel aktívan dolgozom. Az Esélyegyenlőségi csoportba történő regisztrációhoz magammal kellett vinnem a fogyatékoságomat igazoló határozat másolatát, - amivel korábban a hallgatói felvételt is elnyertem az egyetemre. A regisztrációs nyomtatványra a munkatárs beírta az alapadataimat, és ez volt a regisztráció menete. Elmaradt viszont az a tájékoztatás, ahol felvilágosítás kaphattam volna az igénybe vehető szolgáltatásokról, ezekről később az egyetem weboldalán tájékoztam.

Egy levelező tagozatos képzésben résztvevő fogyatékossgal élő hallgatónak nagyon nehéz dolga van, hiszen tulajdonképpen nem is tud szolgáltatást igénybe venni. Amikor ő egyetemre érkezik, az esélyegyenlőségi csoport már zárva van, szombaton pedig nincs munkanap. Ezért más megoldást kellett találnom arra, hogy eligazodjam az egyetem öt oktatási épületében, mivel a csoporttársakra ebben nem számíthattam, hiszen nem ismertük egymást, nem jött mindig mindenki konzultációra. Így éltem a segítség felajánlásával, amit a Nyíregyházi Egyetem egyik oktatója ajánlott fel, aki gyakori önkéntes munkatárs a munkahelyemen is. Az ő segítségével fedeztem fel az egyetemet a pincétől a padlásig. Megmutatta hol találok a termék ajtaja melletti a szobaszámokat, elmesélte a termék elrendezését, azt, hogy hol találok konnektort. Elkísért vizsgákra, minden félévben megszervezte a személyes találkozásokat az új oktatókkal, segített a szakirodalmak hozzáférhetőségénél, a nem akadálymentes webes felületekről lementett nekem anyagokat, lefordított angol nyelvről szakirodalmakat és az is előfordult, hogy külső szakmai terepgyakorlatra is elvitt.

A fentebb leírt személyi segítségnyújtásokat baráti alapon kaptam, önkéntesen, mindig volt rám ideje, pedig ezért a munkájáért, ahogyan azt a Miskolci Egyetem jó gyakorlataként tapasztaltam, megbízási díjat is kaphatott volna.

Interjú a személyi segítővel

Interjúalanyom Dr. Csiky Nándor a Nyíregyházi Egyetem oktatója, aki az egyetemen engem nem tanított. 2008-ban kezdett dolgozni az akkori Nyíregyházi Főiskolán, németországi tanulmányait befejezve. A Nyíregyházi Egyetemen napjainkban, angol-magyar tolmácsolást, angol repülési szaknyelvet és angol és német műszaki szaknyelveket tanít.

A segítő munkájának motivációjáról a következőket mondta el. *„Már korábban is ismertük egymást a munkánk révén, és amikor felvételt nyertél a Nyíregyházi Egyetemre, úgy éreztem segítenem kell neked az egyetemi tanulmányaid során. A jó segítő nem születik, azzá válhat. Rengeteget kell tanulnia, meg kell ismernie a segített személyt, így örültem, amikor szemléletformáló tréningeken megtanítottad, milyen támogató technológiákat alkalmazol az egyetemi tanulmányaid során. Kipróbálhattam szemtakaróval a fehér bottal történő közlekedést, és egyszer élesben még egy forgalmas gyalogátkelőn is átkelhettem, alkalmi vakként. Ezek a megtapasztalások rávilágítottak a látássérültek felsőoktatási nehézségeire és ezért fontosnak tartottam, hogy a kollégáimnak is szervezzünk szemléletformáló előadásokat. Mitől jó egy személyi segítő? Attól, hogy megtanulja, hogy nem kell mindig segíteni, csak ha a segített kéri. Ezt nehéz volt megszoknom, kezdetben mindig segíteni szerettem volna, aztán már azt vettem észre, örömmel meséled, hogy egyedül megtaláltál egy termet, megbeszélted az aktuális oktatókkal, hogyan kell neked tananyagot átadni. Én az állandó személyi segítséget támogatom. Összeszokva, egymást megismerve, ismerve a rezdüléseket, a kommunikációt, sokkal könnyebb segíteni és a megsegítettnek elfogadni. Szerintem a legfontosabb a bizalom a segítő és a segített részéről egyaránt és ennek kialakulása nem megy azonnal.*

2. interjú személyi segítővel

Interjúalanyom Barkó-Szabó Judit, aki 2014-ben került a Vakok és Gyengénlátók Sz-Sz-B Megyei Egyesületébe, mint rehabilitációs mentor és tanácsadó. Végzettsége szociálpedagógus és biológia tanár, korábban támogatószolgálatban dolgozott, így nem idegen számára a fogyatékossgal élő emberek megsegítése.

Az egyetemi tanulmányaim során, átnézi a megírt beadandókat, lefűzi és így igényesen tudom azt a tanáraim kezébe adni. Gyakran előfordult, hogy együtt tanultunk, együtt mentünk a konzultációkra, a vizsgákra is elkísért, valamint a szakdolgozatom elkészítésének ő a „szeme”.

A következőkben foglalta össze segítő munkáját

„Amikor megtudtuk, hogy felvételt nyertél a Nyíregyházi Egyetemre, már ismertük egymást a munkahelyről és megtapasztaltam, hogy mik a nehézségeid és hogy sosem adsz ki úgy írást a kezedből, hogy azt át nem nézetnéd velem.

Nektek látássérülteknek izgalmas támogató technológiai eszközeitek vannak, szívesen tanulom meg a használatukat és mások is meglepődnek, amikor elmesélem, hogy könyveket én is úgy olvasok, mint a látássérültek, telefonos applikációban, szövegfelolvasóval.

Sokat tanulok tőled, inspirál a határozottságot, a kitartásod, pedig nagyon nehéz ma egy látássérültnek aktívnak maradnia és talpon maradnia a felsőoktatásban. Nincsenek szakirodalmaitok, vagy ha még is, akkor nem megfelelő formátumban, sokkal nagyobb erő és energia neked a diplomához történő eljutás. Én magam részéről az állandó személyi segítő jelenlétét tartom megfelelőnek. Ez bizalom játék, amit fel kell építeni, és ez nem menne napról-napra.”

3. interjú

Magam részéről fontosnak tartottam, hogy megismerjem témavezetőm Dr. Kerülő Judit főiskolai tanár véleményét a látássérültek felsőoktatásban történő részvételével kapcsolatban, és azt, hogy milyennek lát minket látássérülteket?

Az interjú elkészítésére 2020 februárjában került sor, tanárnő irodájában, ahol mindig nyugalom van, és kellemes környezet fogadja az ide érkező hallgatókat.

Dr. Kerülő Judit főiskolai tanár, szakmai önéletrajzából megtudjuk, hogy 35 éve dolgozik a felsőoktatásban, mint szociológus és szociálpolitikus.

Kérdéseimre a következőket válaszolta.

„Ezt a szakdolgozati témát elsősorban Ön miatt vállaltam, azért is volt fontos, hogy ezáltal megismerjük a felsőoktatási intézményeket, szolgáltatásaikat, fontos, hogy komolyan vegyük az esélyegyenlőséget, és megismerhetővé váljon, hogyan tudunk segíteni a tanulásban Már volt látássérült hallgatóm. Bevallom, hogy ezt nehéz feladatnak éltem meg, mert senki nem mondta el a látássérült hallgató érkezése előtt, hogy milyen módszerekkel, eszközökkel, hogyan kell őt tanítanom, hogyan tudok neki segíteni abban, hogy jól érezze magát a felsőoktatásban. Mivel ezt nem mondták el, így magától a hallgatótól kérdeztem meg minden alkalommal, és ez által odafigyelek a kéréseire. Minden látássérült tanítványom eltérő, mint ahogy a többi ember sem egyforma. Fontosnak tartom a párbeszédet, a megfelelő kommunikációt. Tapasztalataim szerint erősebben motiváltak, sokkal nagyobb odafigyeléssel teljesítik a követelményeket, szorgalmasabbak, és én személy szerint, sokat tanulok a fogyatékkal élő hallgatóimtól. Sokkal érzékenyebbek a társadalmi problémákra, tájékozottak, meglep néha mennyire gyakorlatias a gondolkodásuk. Igyekszem jó kapcsolatot

kialakítani a tanítványaimmal. Az elmúlt 35 év alatt voltak már a látássérült, autista és mozgáskorlátozott hallgatóm is.”

Összegzés

A Nyíregyházi Egyetem hallgatójaként, a legtöbb interjút, ebben a felsőoktatási intézményben készítettem el, és a saját megtapasztalásaimat is megosztottam a fenti értekezésben. Büszke vagyok látássérült hallgatótársaimra és témavezetőimre, valamint személyi segítőimre is.

Az egyetem weboldala akadálymentes, de minimális információkat tartalmaz, elsősorban az aktualitásra fókuszál a szerkesztő. Vannak oldalak melyek frissítésre szorulnak.

Az oktatási épületekben megjelenik az akadálymentes környezet kialakítása, de még akad olyan feladat, mely a látássérült hallgatókat segítené.

Jó gyakorlat

Az egyetem rektora által kezdeményezett fogyatékkal élő hallgatók fórumon történő megkérdezése, az oktatók egyéni empátiája, a könyvtár szkennelő szolgáltatása.

A Pécsi Tudományegyetem

Az egyetem története

A Pécsi Tudományegyetem 20 000 fős hallgatói létszámával, 1 600 oktatójával, kutatójával és 10 karával Magyarország egyik legnagyobb felsőoktatási intézménye. Egészen 1367-ig visszanyúló gyökereivel hazánk első egyeteme. 2017-ben ünnepelte az első magyar egyetem alapításának 650. évfordulóját.

Az egyetem klasszikus értékeket képvisel, egyidejűleg sikeresen alkalmazkodik a jelen és a jövő kihívásaihoz. Kiterjedt tudásterületet lefedő oktatási kínálatával messze meghaladja Pécs határait. Szekszárdon, Kaposváron, Szombathelyen, Zalaegerszegen és Zomborban jelentős képzési központja működik.

Az Egyetem oktatási palettája

A bolognai képzési rendszer révén a hallgatók részesei lehetnek egy dinamikusan fejlődő, átjárható európai felsőoktatási rendszernek. A hagyományos főiskolai és egyetemi képzések helyett a diákok előbb alapképzésen (BA, BSc) vehetnek részt, majd mesterképzési diplomát (MA, MSc) szerezhetnek, s ha a tudomány érdekli őket, akár doktori képzésre (PhD, DLA) is jelentkezhetnek.

A Pécsi Tudományegyetem az ország egyik legjelentősebb kutatóegyeteme, hatalmas szakmai kutatói bázissal. A Szentágotthai János Kutatóközpont a természettudományi és orvostudományi kutatás számos területének ad otthont. Az egyetemi karokon 22 doktori iskola működik, melyek a tudomány és a művészetek széles spektrumát ölelik fel. A Pécsi Tudományegyetem fontos szerepet tulajdonít a tehetséggondozásnak. A szakkollégiumok és tudományos diákkörök célja a diákok tudományos munkájának támogatása.²³

Az egyetem szolgáltatásai

Ide tartoznak az olyan általános szolgáltatások, mint a Neptun, a könyvtár, megjelenik az egyetemi lelkesedés, az egyetemi levéltár, az egyetemi táncház, és a fogyatékosággal élő hallgatókat segítő támogatószolgálat is.

A támogatószolgálat története

A Pécsi Tudományegyetem már 1999 óta kiemelten foglalkozik a speciális nevelésű igényű hallgatókkal. Kezdetben Adonyiné dr. Gábori Mária segítette a hallgatókat fogyatékosügyi koordinátorként. A mindenkori fogyatékosügyi koordinátor munkáját az aktuális felsőoktatási törvény szabályozza. Elsősorban a hallgatók által beadott kérelmek elbírálásában, kedvezmények érvényesítésében, fénymásolásban, nyomtatásban, segített, napi kapcsolatot tartott a fogyatékkal élő hallgatókkal. Munkáját önkéntesek bevonásával végezte. Az évről évre növekvő hallgatói létszám és az ezzel járó többletfeladatok elvégzése önkéntesekkel már nem volt megoldható, ezért támogató szolgálat megalakulását kezdeményezte.

²³ <https://pte.hu/hu/egyetemunk>

2005 nyarán az országban elsőként támogató szolgálat alakult a fogyatékkal élő hallgatók és oktatók életvitelének megkönnyítésére. A támogató szolgálat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény rendelkezései alapján működik. A törvénynek megfelelően, kezdetben 4 munkatárs segítette a hallgatókat. Munkájáról a következőket mondta:

„Új irodánk kialakítására sokat vártunk, de megérte, új épületrészben internettel, térítésmentes nyomtatási és fénymásolási lehetőséggel ellátott számítógépterem segíti a hallgatók tanulását. Az órák között pihenésre a pihenő és rehabilitációs szoba nyújt lehetőséget, amely szoba elsősegélynyújtó helyként is használható és kismamák számára is elérhető, akik pelenkázóként tudják igénybe venni. Ezen kívül akadálymentes mosdó és WC szolgálja a mozgásukban korlátozott hallgatók higiéniáját. De ami ugyanennyire fontos: végre 38 négyzetméteres közösségi térként, egyfajta szabadidőközpontként is működhet a Támogató Szolgálat „főhadiszállása”, ahol a fogyatékkal élő hallgatók találkozhatnak egymással, vagy érdeklődő, segíteni vágyó társaikkal.

A Támogató Szolgálat 2015 szeptemberében - egy országos fogyatékosügyi koordinátori találkozóval és konferenciával - ünnepeltet 10 éves születésnapját.

2016-ban átvehettük a Tempus Közalapítvány "A Felsőoktatás Nemeztököziesítéséért" című díj második helyezését.

2017-ben és 2018-ban részt vettünk az Educatio Szakkiállításán, ahol a szakkiállítás SNI-s látogatói számára kínáltunk szolgáltatásokat, és információt. ”²⁴

A látássérült hallgatóknak kínált szolgáltatások a következők:

- Személyi segítség nyújtása,
- kollégiumi elhelyezés segítése,
- bevásárlás,
- tankönyvek, jegyzetek adaptálása,

²⁴ https://tamogatoszolgalat.pte.hu/hu/tartalom/szolgaltatasok_0

- kérelmek elkészítésében segítség,
- önálló életvitelre történő nevelés elősegítése.

Interjúkészítés

Az interjút telefonon készítettem, Magdali Csaba támogatószolgálat vezetővel, aki egyben az egyetem fogyatékosügyi koordinátora is.

Elmondta, hogy a fogyatékosügyi normatíva bekerül az egyetem központi költségvetésébe, majd ezt követően, részesül belőle a támogatószolgálat.

„A támogatószolgálat fenntartója a Pécsi Tudományegyetem, így a szociális törvényben megállapított támogatószolgálati normatívából, és az egyetem költségvetéséből is részesülünk, ami lehetővé teszi, hogy 8 munkatársat tudjunk foglalkoztatni. Két gépkocsivezető, egy programszervező, három személyi segítő, a fogyatékosügyi koordinátor és egy fő külföldi önkéntes jelenlétével teszi teljessé a csapatot, akik akkor segítenek, ha ezt a hallgatók kéri.

A látássérültek 15-20 fővel vannak jelen a Pécsi Tudományegyetemen, anglisztikát, jogot, pszichológiát és szociális munkát tanulnak. Felmentést az írásbeli vizsgák alól, valamint a nyelvvizsga alól szoktak kérni. Nem működik nálunk a kortárs segítő, vagy a diáksegítők csoportja, az a tapasztalat, hogy inkább a külföldről érkező hallgatók segítik a látássérülteket. Pedig részt veszünk a gólya és az orientációs napokon, ahol mindig elmondjuk, hogy működik a támogatószolgálat, kik milyen feltételekkel regisztrálhatnak, és hogyan tudnak segíteni, de a magyar hallgatók valamiért nem tartják ezt fontosnak. A látássérültek nem élnek az Erasmus mobilitás lehetőségével, pedig ez is hozzájárulna az önállóságukhoz. A hallgatók maguk tartják a kapcsolatot az oktatókkal, mi már csak akkor avatkozunk be, ha nem hatékony a párbeszéd és ez krízist idéz elő a látássérültnél. A támogatószolgálathoz történő regisztrációnál a fogyatékossgal élő hallgatók nem kapnak igazolást arról, hogy milyen szolgáltatásokat szeretnének igénybe venni, de van esélyegyenlőségi bizottság, ahová beadhatnak kérelmeket, ösztöndíjpályázatokat, vagy támogató technológiai eszközök iránti kérelmet.!

Interjúalanyom véleménye szerint hiányosság, hogy az oktatóknak nincs szemléletformáló előadás vagy tréning, és, hogy a tanulást segítő eszközpark modernizációra szorul.

Nemzetközi kapcsolatokat építenek ki a külföldi hallgatókkal, akik segítőtársai a magyar fogyatékossgal élő hallgatóknak, valamint a csehországi Brno városban működő, Teriesias Support Centre For Students With Special Needs, Masaryk University, a Masaryk Egyetem által működtetett speciális szükségletű hallgatókat segítő központjával.

Interjú egy látássérült hallgatóval

Az interjút telefonon készítettem, interjúalanyom vak és pszichológia szakon tanul. Nem kollégiumban lakik, hanem családi körben, így közösségi közlekedéssel jár be az egyetemre. Egy kutatócsoport tagja, ahol azt vizsgálják, hogyan élnek azok a családok, ahol látássérültek a szülők és gyermekeket nevelnek. A csoportban ő az egyetlen látássérült és a kutatótársai mindenben a segítségére vannak. A támogatószolgálattól ritkán kér segítséget, mert fő az önállóság, ami még nem jellemzi őt. A legnagyobb nehézsége, hogy nem fér hozzá a szakirodalmakhoz, és hogy sok idő mire az oktatók megértik, hogyan kell neki hatékonyan segíteni.

Összegzés

Az interjút telefonon készítettem Pécs nagy távolsága miatt. A támogatószolgálat vezető és egyben fogyatékosügyi koordinátor Magdali Csaba, személyéhez az Erasmus magyar irodáján keresztül jutottam el, itt ajánlották, hogy ismerjem meg a pécsi segítő modellt is.

Interjúalanyom közvetlen volt és nyitott a szakdolgozatom témájára, minden segítséget megadott. A látássérült hallgatóval is telefonon készült az interjú, akit egy felhívás kapcsán ismertem meg.

A Pécsi Tudományegyetem weboldala akadálymentes, nagyon informatív, kiváló tájékozási és információgyűjtő felület.

Jó gyakorlat

Az önállóságra történő nevelés elősegítése, a támogatószolgáltatások kiépítése és megszervezése, a külföldi diákok bevonása a segítő munkába.

A Szegedi Tudományegyetem

Az egyetem története

A tudomány az egyetemi élet alfája és Omegája, mely megköveteli a szorgalmat és az újító gondolatok mögötti folyamatosságot. Erre épül a kutatáson kívül az oktatás, ez alapozza meg az egyetem nemzetközi kapcsolatait, teszi lehetővé a tehetséggondozást.

1581. május 12. Báthory István (1533-1586) erdélyi fejedelem Vilnában kiadja a Kolozsvári Egyetem alapító levelét - ez a szegedi universitas eszmetörténeti és intézményi gyökere. A Kolozsvári egyetem 1775-ben kapott rektorválasztási jogot, akkor alakult át négy karral működő, mai értelemben vett teljes értékű egyetemmé.

Már a XIX. század közepén megkezdték működésüket Szegeden olyan intézmények, amelyek a mai egyetemi szervezet elődeinek tekinthetők. Ezek ekkor még egymástól teljesen függetlenül működtek: a tanárképzés, a Jogakadémia, a Városi Zenede vagy a földműves Iskola. 1921. október 9. Menyhárt Gáspár rektor ünnepélyes keretek között megnyitja a „Ferencz József Tudományegyetem” első szegedi tanévét, majd pár évvel később a mai gyermekklinika helyén az egyetem első alapkövetelével megindulnak az egyetemi építkezések. 1940. október 16.-ai második bécsi döntés után, a Ferenc József Tudományegyetemet visszahelyezik Kolozsvárra, ugyanakkor Szegeden jogilag új intézményt hoznak létre Horthy Miklós Tudományegyetem néven. Az egyetem rektora: Szent-Györgyi Albert.

1945.: A Tisza-parti város egyetemének neve: Szegedi Tudományegyetem.

1962.: A Szegedi Tudományegyetem felveszi József Attila nevét.

1987.: A Szegedi Orvostudományi Egyetem felveszi Nobel-díjas professzorának, Szent-Györgyi Albertnek a nevét.

2000. január 1. A József Attila Tudományegyetem – JATE, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem – SZOTE, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola – JGYTF, a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola – SZÉF, valamint a Debreceni Agrártudományi Egyetem – Mezőgazdasági Főiskola – DATE-MF egyesítésével létrejön a Szegedi Tudományegyetem (SZTE).

2009.: Az SZTE elnyeri a Felsőoktatási Minőség Díjat.

2010.: Az SZTE elnyeri a kutatóegyetem címet.

2012.: A második hivatalos magyarországi Konfucius Intézet megnyitja kapuit az SZTE Rektori Hivatal épületében.

2013.: Az SZTE elnyeri a Kiemelt Egyetem címet.²⁵

Az Egyetem képzési palettája

A brit Quacquarelli Symonds (QS) nemzetközi felsőoktatási listáján a legjobb magyar egyetemenként rangsorolt Szegedi Tudományegyetem 13 képzési területen kínál továbbtanulási lehetőséget. Az egyetem tizenkét karán és Tanárképző Központjában az élethosszig tartó tanulás jegyében sok száz alap-, mester-, egységes, osztatlan és doktori képzéssel, felsőoktatási szakképzéssel, szakirányú továbbképzési és felnőttképzési programmal várja a tanulni vágyókat az egészségügyi szakoktól kezdve a bölcsészeti, gazdasági, jogi, természettudományi és pedagógusképzésen át az agrár, mérnöki és művészeti programokig.

A Szegedi Tudományegyetem olyan gazdag hagyományokkal rendelkező, a magyar felsőoktatás magas presztízsű felsőoktatási intézménye, amely hivatásának tekinti a minőségi oktatási tevékenység folytatását. A felvételi jelentkezések számát tekintve évek óta az élbolyba tartozó intézmény mintegy 21 000 hallgatójának, köztük több mint 4000 külföldi diákjának, garantál minőségi tudást és piacképes diplomát.²⁶

A Gazdaságtudományi Kar

1994-ben kezdődött meg a nappali tagozatos közgazdászképzés, 1999-ben pedig megalakult az önálló Gazdaságtudományi Kar. Itt alap és mester szintű közgazdászképzés és oklevelet nyújtó szakirányú továbbképzés történik. Népszerű például marketing szak, valamint a gazdálkodás és menedzsment szak. A növekvő létszámnak köszönhetően 2007-ben a kar új, modern épületbe költözhetett, így a leendő közgazdászok megújult, szép környezetben sajátíthatják el a szakma fortélyait.

²⁵ <https://u-szeged.hu/tortenet>

²⁶ <https://u-szeged.hu/bemutakozas>

A Gazdaságtudományi Kart, azért említem meg, mert bár az interjúkészítés elmaradt, de itt is fontosnak tartják, hogy kifejezetten a fogyatékossgal élő hallgatók oktatásának elősegítése céljából, esélyegyenlőségi terv készüljön, melyet úgy állítanak össze, hogy figyelembe veszik a speciális szükségleteket, valamint meghallgatják a civil szervezetek véleményét is.

Az Egyetem szolgáltatásai

SZTE Klebelsberg Könyvtár, Egyetemi klubok, Egyetemi szaklevéltár, József Attila Tanulmányi és Kulturális központ, fűvészkert, sportközpont, Egyetemi Életvezetési tanácsadó Központ stb.²⁷

Egyetemi Életvezetési Tanácsadó Központ

Az egyetemen 2004 óta működik a Hallgatói Esélyegyenlőséget Biztosító Bizottság, melynek feladata, hogy informálja a mozgás-, hallás-, látássérült és tanulási nehézségekkel küzdő hallgatókat a nekik járó támogatásokról, tanulmányi kedvezményekről, szolgáltatásokkal támogassa integrációjukat a kortárs közösségekbe.

Az Életvezetési Tanácsadó Központ Szolgáltatásai

Tanulmányokat elősegítő szolgáltatások

- könyvtartalvány (15 000 Ft értékű/ félév)
- fénymásolás, nyomtatás (1000 oldal/ félév)
- eseti szociális támogatások az államilag finanszírozott képzésben résztvevő hallgatók számára

Egyéb szolgáltatások

- szövegfelolvasó gép,
- Internet hozzáférés látássérültek számára a SANSZ teremben (Honvéd tér 6.)
- elektronikus anyagok, jegyzetek beszerzése
- kis értékű tárgyi eszközök kölcsönzése (pl.: digitális diktafon)

²⁷<https://u-szeged.hu/szervezetifelelepites/kozpontiszolgaltrato?folderID=26659&objectParentFolderId=26407>

- személyi segítő biztosítása
- tréningek, programok (klubfoglalkozások) szervezése
- egyéni gyógytorna
- masszázs

Tanácsadás

- életvezetési tanácsadás
- tanulmányi esélyegyenlőséget biztosító ügyekben tájékoztatás és tanácsadás
- karrier tanácsadás
- egyéni igények felmérése, a segítségadás megszervezése²⁸

Interjú az Életvezetési Tanácsadó Központ munkatársaival

Az interjúra 2019. november 27-én került sor, a Szegedi Tudományegyetem Fogyatékossgal élő hallgatókat segítő irodájában, ahol három dolgozó válaszolta meg a kérdéseimet.

Az Életvezetési Tanácsadó Központ, megkapja a fogyatékossgal élő hallgatók után járó normatív támogatást, melyből folyamatosan bővítik a tanulást segítő eszközparkot, a munkatársak munkabérét fedezik belőle és a működési költségeket.

Kérdéseimre a következőket válaszolta:

„Amikor már lezárult a felvételi az egyetemre, a tanulmányi osztálytól megkapjuk azoknak a hallgatóknak a nevét és elérhetőségét, akik 40 plusz ponttal érkeznek. Hírlevélben felhívjuk a figyelmüket központunkra, és ajánlva a szolgáltatásainkat, arra kérjük őket, hogy regisztráció céljából keressék fel irodánkat. A regisztráció egy adatlapon történik, ahol csak a legszükségesebb adatokat rögzítjük, és miután tájékoztatjuk a hallgatót a törvényben felsorolt szolgáltatásokról, felvesszük, melyiket kívánja igénybe venni. Az igazolás arról, hogy mely szolgáltatást kívánja igénybe venni, bármikor módosítható. A regisztrációt követően,

²⁸<http://www.eletv.uszeged.hu/eselyegyenloseg/eselyegyenloseg?folderID=22568&folderID=22568&folderID=22568&objectParentFolderId=22568>

személyesen elbeszélgetünk a hallgatókkal, itt derül ki általában, hogy mennyire önálló és, hogy miben kér segítséget. Ezen a beszélgetési alkalmon tájékoztatjuk arról is, hogy a törvényeken túl, maga az iroda milyen szolgáltatásokat kínál. A beszélgetés végén elkészítjük a személyes igényfelmérést is, ahol azt rögzítjük, hogy a hallgatónak van-e speciális igénye, fogyatékoságán túl egyéb betegsége, amire nekünk nagyobb figyelmet kell fordítanunk.

A fogyatékosággal élő hallgatók által igénybe vett szolgáltatásokról munkanaplót vezetünk, és minden évben beszámolót küldünk az oktatási rektorhelyettesnek.

Az Életvezetési tanácsadó iroda munkatársainak száma valóban alacsony, jelenleg nálunk dolgozik a fogyatékosügyi koordinátor, és egy fő személyi segítő. Rajtuk kívül, hozzánk tartozik még egy gyógypedagógus-tiflopedagógus is, de ő a Kerek Formák Alapítvány által működtetett rehabilitációs központ munkatársa, valamint vannak önkénteseink és diáksegítők is. Irodánkban nem végzünk szkennelést, mert a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtárában működik digitalizálás és szkennelés, így ide irányítjuk a hallgatót. Ha Braille írásban kéri a jegyzeteket, akkor pedig a Kerek Formák Alapítványtól kérünk segítséget.

Egyetemünknek több épülete is van Szegeden, melyek többségében műemléképületek, így csak utólagosan lehetett kialakítani az akadálymentes környezetet.

Az egyetemi rendezvényeken változó az, hogy a hallgatóink részt tudnak-e venni. Azonban irodán belül, a fogyatékosággal élő hallgatókból alakult egy érzékenyítő csoport, akik rendszeresen segítik az oktatókat, előadásokat, tréningeket tartanak részükre, melyeket az oktatók szeretnek. Korábban működött a Szumma Háló, ahol tapasztalatokat tudtunk cserélni a kollégákkal. A háló már nem működik, de a jó kapcsolat megmaradt az ELTE-SHÜTI irodával. Ha nem vagyunk biztosak, ha megerősítésre szorulunk, tudjuk, hogy rájuk mindig számíthatunk. Készítettek egy könyvet, az ELTE oktatóinak, de mi is szívesen lapozzuk fel – nevesítve a speciális szükségletet, fogyatékosági csoportra bontva, írják le, hogyan kell hatékonyan segíteni a hallgatók tanulását, milyen eszközöket alkalmazzon az oktató, és mik azok a fogalmak, amik kerülendőek.

Interjú a Szegedi Tudomány Egyetem látássérült hallgatóival

Interjúalanyom egy látás és hallássérült lány volt, aki a jogi karon tanul költségtérítéssel a képzésben. Nehézségként éli meg, hogy több egyetemi épületben is vannak előadásai, ezekben az esetekben állandó személyi segítő nem lévén, mindig keresnie kell valakit, akivel

össze kell hangolódnia. A kollégiumban már jól tájékozódik, rengeteg segítséget kap a Kerek Formák Alapítvány gyógypedagógusától, aki közlekedni tanítja, Braille feliratokkal, jelekkel látta el a mosógépét, és elérték együtt, hogy akadálymentes legyen a kollégium bejárata.

Korábban jegyzetelő szolgáltatást vett igénybe hallássérültsége miatt, de már önállóan teremt kapcsolatot az oktatókkal, speciális mikrofonjával, melyet hallgatói jogviszonya fennállása ideje alatt ingyenesen használhat. A mikrofon az oktató nyakában lóg az előadások ideje alatt, így a beszéd egy speciális fülhallgatón keresztül jut el a hallgatóhoz, ami így elősegíti, hogy önállóan tudjon jegyzetelni. Látássérültsége miatt, képernyőolvasó szoftverrel felszerelt hordozható számítógépet is visz magával az előadásokra.

Nem kért nyelvvizsga mentességet, mert középiskolai tanulmányaiból egy évet az Egyesült Államokban töltött, így az angol nyelv tudása megvan. Nagy vágya, hogy legyen egy állandó személyi segítője, akivel kialakult bizalmi kapcsolatban lenne, és nem kellene minden nap többször is elmagyaráznia fogyatékosságait és azt, hogy hogyan kell neki segíteni.

2. interjú

Második interjúalanyom egy gyengénlátó fiú, aki a Gazdaságtudományi Karon tanul, ahol a hallgatók igényeit és szükségletét figyelembe véve, esélyegyenlőségi tervet dolgoznak ki, civil szervezetek bevonásával.

A hallgató tulajdonképpen nem vesz igénybe szolgáltatásokat, saját digitális nagyítóval tanul, költségtérítéses alapképzésben. Nagy problémája, hogy sötétben már nem lát jól, nem érzi stabilnak a közlekedését, így kimarad az egyetemi életből. Szeretné, ha a nappal megrendezésre kerülő egyetemi sportrendezvényeknek ő is aktív részese lehetne.

Az interjúk összegzése

Az Egyetemi Életvezetési Tanácsadó Központ munkatársai nyitottak voltak irányomban és szakdolgozatom választott témája is megérintette őket. A Kerek Formák Alapítvány gyógypedagógus munkatársa várt az állomáson, és autóval vitt el az egyetemre.

A két egyetemi hallgatóval a Vakok és Gyengénlátók Csongrád Megyei Egyesületén keresztül vettem fel a kapcsolatot, és az egyesület irodájában készíthettem el az interjúkat.

A halmozottan sérült hallgató, életútja és kitartása, erősen motiváltsága, lélekmelengető volt. A gyengénlátó hallgató életszeretete, közösségbe vágyása megható volt.

A Szegedi Tudományegyetem weboldalának főoldala, akadálymentes, könnyen kezelhető, az aloldalak már nehezebben elérhetőek, de ha tudja az ember, hogy mit keres, pici időtöbblettel az is használható.

Az Életvezetési Tanácsadó Központ egyedisége

A regisztrációs folyamat, a személyes elbeszélgetés, az igényfelmérés, és a hallgatókra történő odafigyelés, az eszközpark modernizálása, és a nyitottság.

Külföldi jó gyakorlatok

A hazai felsőoktatási intézmények által, a látássérülteknek kínált sokszínű szolgáltatási palettát feltérképezve és bemutatva, elengedhetetlen, hogy pár jó gyakorlatért elmenjünk határainkon túlra is.

Amerikai Egyesült Államok

2018-ban megalkotásának 20. évfordulóját ünnepelte a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról rendelkező törvény, melynek alkalmával a budapesti Amerikai Nagykövetség Kulturális Osztálya pályázatot írt ki, szakmai ösztöndíj programra, melynek háttérét az Amerikai Egyesült Államok külügyminisztériuma biztosította.

A látássérültekért végzett érdekvédelmi munkámmal pályáztam, és az IVLP International Visitor Leadership Program keretében, egy nyolcfős csoport részeként közel egy hónapot töltöttem a föld másik oldalán.

A 28 szakmai program keretében, négy államban, (Washington,, California, Missorri, Pennsylvania) legnagyobb városaiban, (Washington DC, Los Angeles, ST. Louise, Philadelphia), ismereteket szereztem a látássérülteket tömörítő civil szervezetek, közösségi alapítványok, oktatási intézmények, jogvédő szervezetek, támogató technológia eszközeit

fejlesztő kommunikációs nagyvállalat, rehabilitációs intézet, egészségügyi ellátórendszer, szabadidős sportolási lehetőséget biztosító egyesület, akadálymentes lakhatás, támogatószolgáltatás, művelődési szokások, múzeumandragógiai megoldások, foglalkoztatás, közösségi közlekedés témakörökben, a látássérültekre fókuszálva.

Temple University

Pennsylvania állam legnépesebb városában, Philadelphiában található a Temple University, ahol harmincezer fő vesz részt felsőoktatásban. Az összhallgatói létszám 7%-a fogyatékossgal élő hallgató. A fogyatékossgal élő hallgatókat segítő centrum vezetője, Aron Spektor, személyesen kalauzolta csoportunkat a minden fogyatékossgai csoportra kiterjedő, akadálymentes intézményben, majd egy konferenciateremben megválaszolta a feltett kérdéseinket, és a hazai oktatási rendszerről is érdeklődött.

A fogyatékossgal élő hallgatókat 11 fő segíti napi 8 órában, sérülés specifikus győgyapedagógusok, mentorok, és adminisztrátorok. Az egyetemen diplomát adó képzésben résztvevő fogyatékossgai csoportok: autisták, hallássérültek, látássérültek, mozgássérültek és a mentális problémákkal élők.

Az egyetemen oklevelet adó és ezzel szakmát szerző képzésben résztvevő fogyatékossgal élők csoportja: intellektuel fogyatékosok, azaz az értelmi fogyatékosok.

Az egyetemi felvételnél minden hallgató azonos eséllyel indul, nincs 40 többletpont, azonban van 15000 dolláros éves tandíj, mely csökkenthető szociális, tanulmányi és lakhatási ösztöndíj támogatásokkal. A regisztráció nem kötelező, a hallgatók önkéntes alapon döntenek el, hogy kérik-e a megsegítést. A regisztráció minden esetben személyes találkozás alkalmával történik, felméri a hallgató szükségletét, szociális helyzetét és kialakítják közösen az önállóságra nevelés munkatervét, ami természetesen bármikor megváltoztatható.

A személyi anyagban leírásra kerül a hallgató fogyatékossga, szociális helyzete, az igénybe vett felmentések és hatékony tanulását segítő szolgáltatások megnevezése, a támogató technológia eszköze, amivel az előadásokat látogatni fogja, a szak megnevezése, és az, hogy kíván-e bekapcsolódni az egyetemi életbe, mint önkéntes. A fogyatékossgal élő hallgatókat segítő centrumban nincs kísérszolgálat, mert a hallgatókat a mobilitás tréningeken az önálló közlekedésre tanítják. A látássérültek körében kedvelt szakok: közösségi és szociális munka,

tanár szakok, média és újságírás. Az egyetem fogyatékossgal élő hallgatói gyakornoki program keretében, a tanult szak keretében, az egyetemen is végezhetik a szakmai gyakorlatot. Az oktatóknak és az egészséges hallgatóknak, maguk a fogyatékossgal élő hallgatók tartanak rendszeresen szemléletformáló tréningeket, kiscsoportos beosztás keretében. Kiterjedt kapcsolati tőkével rendelkeznek a szakirodalmak hozzáférhetősége érdekében, melyet a látássérültek akár Braille írásban is megkaphatnak az adott kiadótól.

Fontos számukra az emberi értékek megjelenítése, ezért inkluzív keretek között oktatnak és kutatnak.

Philadelphiában van Vakok iskolája és vakok középiskolája, de ide kevesen járnak, inkább az inkluzív együtt tanítást és együttnevelést részesítik előnyben a szülők gyermekeik számára.

Pár éve bevezették az Universal Design of Learning innovatív tanulási módszereit a fogyatékossgal élő hallgatók eredményesebb tanulása érdekében. Ennek alapja, hogy úgy tanulnak, ahogy számukra a leghatékonyabb. Bevezették az együtt tanuló tanulópárok és mentorok hálózatát, amennyiben a sérült hallgató egyéni igénye és szükséglete megkívánja, eltekintenek az írásbeli vizsgáktól, írásbeli beadandók készítésétől, de ebben az esetben a hallgató kizárólag szóban teljesítheti a tárgyat. Lehetőséget adnak a hallgatóknak, hogy az új oktatókkal a konzultációk előtt személyesen megismerkedjenek és megbeszéljék a módszereket, a tantárgy teljesítését. Az egyetemen lehetőséget biztosítanak látássérült tanároknak is, így az anglisztika szakon több oktató is dolgozik látássérültként.

Tájékoztatót hallgathattunk meg az egyetemi kiválóság központról, ahol interdiszciplináris képzés keretében, egyetemi oktatók, sérült gyermekeket tanítók, múzeumpedagógusok egy speciális két éves képzésben vesznek részt, ahol a fogyatékossgal élőkről tanulnak.²⁹

Ausztria

Universitt Wien

A Bécsi egyetem által a fogyatékossgal élő hallgatóknak nyújtott szolgáltatásairól, személyi segítőm idegen nyelv tudását igénybe véve szereztem információkat. Az egyetemen működik egy fogyatékossgal élőket segítő szolgáltató központ, ahol odafigyelnek a látássérülteknek

²⁹ <https://www.temple.edu/life-temple/diversity-inclusion>

nyújtott szolgáltatások szükséglet alapú kialakítására. Elsősorban tananyagokat és jegyzeteket állítanak elő, abban a formátumban, ahogyan ezt a hallgató kéri. A szkennert követően kérhető elektronikus, felnagyított, vagy Braille formátumokban is. Ezen az egyetemen is az egyenlő esélyeket alkalmazzák, nincs többletpont a fogyatékossgal élőknek, de kérhetik az ingyenes oktatást.³⁰

Csehország

Brno

A Brno-ban található Teriesias Support Centre For Students With Special Needs, Masaryk University egy egyetem által működtetett segítő központ, melynek munkájáról az ELTE-SHÜTI valamint a Pécsi Tudományegyetem támogató szolgálatvezetőitől hallottam az interjúkészítések alkalmával, ezért a weboldalt személyi segítőm idegen nyelv tudását igénybe véve, felkerestem.

A Teriesias Központ

A központban 93 munkatárs dolgozik, akik a Masaryk egyetemen hallgatói jogviszonnyal rendelkező speciális szükségletűeknek nyújtanak szolgáltatásokat. A központ fenntartója a Masaryk Egyetem, de a működéshez és a feladatok ellátásához elengedhetetlen forrásokat civil szervezetektől és pályázati úton is biztosítják.

A központban gyógypedagógusok dolgoznak, akik fogyatékossg specifikus módszereket alkalmaznak. Az egyetemre felvételt nyert hallgatók önkéntes alapon tudnak regisztrálni a központban, mely kizárólag személyes elbeszélgetés alapján történik. A speciális szükségletű hallgató és a gyógypedagógus közösen alakítja ki az egyetemi időszak alatti önállóságra nevelő munkatervet, valamint azt, hogy a hallgató milyen szolgáltatást kíván igénybe venni.

A központ munkatársai az egyetemi évek alatt, adaptált formátumban elkészítik a szakirodalmakat, jegyzeteket, így a hallgatók ezt úgy kapják meg, ahogy a leghatékonyabb számukra. Kérhetik Braille írásban, felnagyítva, de hangoskönyvként is. Amennyiben nem sikerül időre elkészíteni egy-egy könyvet adaptált formátumban, abban az esetben a

³⁰ <https://www.univie.ac.at/>

szolgáltató központ munkatársai egyeztetnek az egyetemi oktatókkal és a hallgatókkal és megtalálják a módot arra, hogy az adott tárgy helyett egy másikat végezzen el a speciális szükségletű hallgató, bevárva, hogy meglegyen a kért szakirodalom abban a formátumban, amiből tud tanulni. A központ munkatársai segítik a látássérült hallgatókat a különböző informatikai és okos eszközök használatának elsajátításában is, közlekedést is tanítanak az egyetem területén.³¹

Összegzés

Szakedolgozatomban azt mutattam be, hogy hét hazai és három külföldi felsőoktatási intézmény részeként működő és a speciális igényű vagy fogyatékkal élő hallgatókat segítő irodák, támogatószolgálatok, tanácsadó, és csoport, a maga sokszínűségével és az egyetemek autonómiájával, milyen szolgáltatási palettával rendelkezik a jogszabályok mentén, az érintettek igényét figyelembe véve, valamint saját kreativitást is alkalmazva.

A szakedolgozatom elején megfogalmazott hipotézisek rávilágítanak arra a tényre, hogy a felsőoktatási intézményeknek nagyobb figyelmet kell fordítani a látássérült hallgatók segítésére, mert ehhez a jogszabályi háttér adott.

A jogszabályok mellett, fontos a kommunikáció és a párbeszéd, az egyetemi oktatók szemléletformálása, valamint a megfelelő szakemberekből álló és esélyegyenlőséget megteremtő munkatársak megléte.

A szakedolgozatban a látássérült hallgatók által megfogalmazott hiányosságokat, mint az állandó személyi segítőkiből álló hálózat kialakítása, és egy akadálymentes webes felület létrehozása, ahol a szakirodalmakhoz a megfelelő formátumokban történne a hozzáférés, ez is az odafigyelést szorgalmazná.

Figyelemmel lenni egy társadalmilag sérülékeny csoport igényeire akkor lehet, ha a közös gondolkodás és párbeszéd mellett, nyitottak vagyunk a jó gyakorlatok megismerésére, melynek alapja lehet egymás munkájának megismerése, és kapcsolattartás a fogyatékkal specifikus civil szervezetekkel.

³¹ www.teiresias.muni.cz

Bibliográfia

Absztrakt kötete Kiadja: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Az ELTE Speciális Hallgatói Ügyeket Támogató Iroda kiadványa (2019):

Az ELTE szolgáltatásai speciális szükségletű hallgatók számára. Tájékoztató oktatók és egyetemi munkatársak számára

Dr. Farkas Zsuzsanna- Dr. Pandula András (2007): Segédlet a komplex akadálymentesítés megvalósításához - FSZK Budapest

Dr. Kovács Krisztina - A fogyatékossgal élő hallgatók szakmai alkalmasságának megítélése (2013(-ELTE)

Fogyatékossgal élők a felsőoktatásban (2005): Kurt Levin Alapítvány

Falvai Rita - Dr. Kovács Éva (2010): Az FNO alkalmazása a látássérült személyek rehabilitációjában. – Kiadja: Vakok Állami Intézete, Budapest

Hatalom és fogyatékossg - A hetedik fogyatékossgtudományi konferencia (2019)

Hegedüs Lajos-Ficsorné Kurunczi Margit-Szepessyné Judik Dorottya-Pajor Emese-Könczei György (2009) :A fogyatékossg hazai és nemzetközi története. jegyzet - ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Ilyés Sándor (1987): Gyógypedagógiai alapismeretek - Tankönyv kiadó Budapest

Katona Vanda-Cserti-Szauer Csilla-Sándor Anikó: Együtt oktatunk, és együtt kutatunk (2019): Kiadja: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Kálmán Zsófia – Könczei György (2002): A Taigetosztól az esélyegyenlőségig Budapest: Osiris Könyvkiadó,

Nyíregyházi Egyetem (2019): Alapító okirat -www.nye.hu

Oktatási és Kulturális Minisztérium (2009): Fogyatékossgal élők a felsőoktatásban

Pajor Emese (2010): Látássérülés – Bevezető ismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Pajor Emese (2017): Látássérülés – Sérült látás? ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Pajor Emese (2010): A Braille írás és olvasás. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Szabálytalan kontúrok (2019): Fogyatékoságtudomány Magyarországon Szerkesztette: Bányai Borbála – Fazekas Ágnes Sarolta – Sándor Anikó – Hernádi Ilona. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Szabadfelhasználású internetes irodalom

https://regi¹.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_a_taigetosztol/ch03s07.html#id503477

1998.évi XXVI. tv. a Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, értelmező rendelkezések a) pontja,

2003. évi CXXV. tv Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300125.tv>

2011. évi CCIV. tv a Nemzeti felsőoktatásról eljárásról

423/2012. 29.) Korm. Rendelet 24. paragrafus b) a Felsőoktatási felvételi

87/2015. IV 9. Korm. Rendelet

389/2016. XII. 2. Korm. Rendelet. a felsőoktatási intézmények alaptevékenységeinek finanszírozásáról, 8. paragrafus 1-4 pontja

1998. évi XXVI. tv 23. paragrafus a pontja

http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/index.html

www.vakisk.hu

Előnyben részesített látássérült hallgatók száma a 2019/20-as őszi félévben. Forrás: FIR OSAP87/2015. (IV. 9. korm rendelet 64.§ (3)-(4)

<https://unideb.hu/hu/node/201>

<https://unideb.hu/hu/eselyegyenloseg>

<https://www.elte.hu/content/az-egyetem-tortenete.t.4?m=18>

<https://www.elte.hu/karok>

<https://www.elte.hu/hallgatoknak>

<https://www.elte.hu/karok/bggyk>

<https://www.uni-miskolc.hu/egyetem-tortenete>

<https://www.uni-miskolc.hu/informaciok-fogyatekkal-elo-hallgatok-reszere/>

www.nye.hu

<http://www.nye.hu/eselyegyenloseg/>

<https://pte.hu/hu/egyetemunk>

https://tamogatoszolgalat.pte.hu/hu/tartalom/szolgaltatasok_0

<https://u-szeged.hu/tortenet>

<https://u-szeged.hu/bemutakozas>

<https://u-szeged.hu/szervezethelepitese/kozpontoszolgalato?folderID=26659&objectParentFolderId=26407>

<http://www.eletv.uszeged.hu/eselyegyenloseg/eselyegyenloseg?folderID=22568&folderID=22568&folderID=22568&objectParentFolderId=22568>

<https://www.temple.edu/life-temple/diversity-inclusion>

<https://www.univie.ac.at/>

www.teiresias.muni.cz

Mellékletek

Kérdések a látássérült hallgatókhoz

Milyen szakra jár az adott egyetemen?

Kért-e felmentést és ha igen mi alól?

Mi az ami a legnagyobb mértékben segítené a hatékony tanulást?

Mitől érezné azt, hogy az egyetem ahol hallgatói jogviszonnyal rendelkezik, partnerként kezeli?

Sorolja fel, mely szolgáltatásokat veszi igénybe az egyetemen működő fogyatékossgal élő hallgatókat segítő irodától?

Mit hiányol a szolgáltatási palettáról?

Kérdések Egyetemekhez

Miért tartotta ezt fontosnak az egyetem felső vezetése, hogy a speciális szükségletű hallgatókat ilyen magas szintű és szakmailag hozzáértő iroda, és szakember gárda segítse?

A hazai felsőoktatási intézmények év végén adatszolgáltatás keretében referálnak a fogyatékossgal élő hallgatók létszámáról, mely után fogyatékos normatívát kap az egyetem. Ez a tavalyi évben 150 ezer forint per fő per év volt. Ezt a normatívát az Egyetem költségvetése használja fel, vagy leosztja a koordinátori iroda számára?

Ha leosztásra kerül, mire fordítja az iroda?

2019-ben mekkora a látássérült hallgatók száma, akik regisztráltak?

Hogyan alakították ki a szolgáltatások palettáját? Bevonták-e az érintetteket?

A hallgatói létszámhoz képest alacsony az iroda munkatársainak száma, kik segítenek még? Önkéntesek? Kortárs segítők?

A szolgáltatások között olvastam az Erasmus mobilitási lehetőségről, látássérült hallgató él-e az Erasmus ösztöndíj lehetőségeivel?

A látássérült hallgatók körében mely szakok a legnépszerűbbek?

A látássérült hallgatók mely tárgyak alól kérnek felmentést?

Mivel a hazai felsőoktatási intézmények eltérő szolgáltatásokat nyújtanak sajátos szükségletű hallgatóknak, szerveznek-e intézményközi konferenciákat, megbeszéléseket, cserélnek-e

tapasztalatokat, jó gyakorlatokat, akár hazai egyetemek között, vagy nemzetközi viszonylatban?

Kedves Segítő!

Felsőoktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások látássérült hallgatóknak, itthon és külföldön, túl a törvényeken, témában írom a szakdolgozatomat a Nyíregyházi Egyetemen, Községszervezés alapszakon, Humánfejlesztés szakirányom.

Témavezetőm, Dr. Kerülő Judit Főiskolai Tanár.

Az elmúlt hónapokban 10 egyetemet, vizsgáltam meg, személyes interjúkészítéssel, telefonos interjúval és személyiségítőm Dr. Csiky Nándor segítségével.

Most abban szeretnék segítséget kérni, hogy közösen veled, megvizsgáljam az adott hazai és nemzetközi egyetemek weboldalát látássérültek által használt támogatótechnológiai vagy egyéb megoldások segítségével.

Alább írtam 4 kérdést, és három vagy négy válaszlehetőséget.

A feladat az lenne, hogy ha időd engedi és közreműködnél szakdolgozatom elkészítésében, az alábbi linkeken található egyetemek weboldalát megnézed és az egyetem neve mellé írod a tapasztalataidat a kérdések mentén.

Pl: Mókusfalvai Egyetem

Válaszok: 1/a 2/c 3/d 4/b

www.mokusfalvaegy.hu

Annyiban szeretném segíteni a rám szánt idődet, hogy az egyetemeken nem fogod egységes néven megtalálni a fogyatékossgal élő hallgatókat segítő irodákat.

Keresheted: Mint Speciális szükségletű hallgatókat támogató iroda, Esélyegyenlőségi csoport, Támogatószolgálat, Életvezetési tanácsadó központ, Diáktanácsadó, Fogyatékosokat segítő centrum, Esélyiroda, Mentális egészség központ, stb.

Köszönöm, hogy segíted a szakdolgozatom elkészítését és, hogy időt szánasz rám!

Nemes-Nagy Tünde

A nyíregyházi egyetem hallgatója

Képek

Dr. Kerülő Judit Témavezetőm

Dr. Csiky Nándor a Nyíregyházi Egyetem oktatója személyi segítőm

Barkó-Szabó Judit személyi segítőm

Vassné Dr. habil. Figula Erika a Nyíregyházi Egyetem
rektora

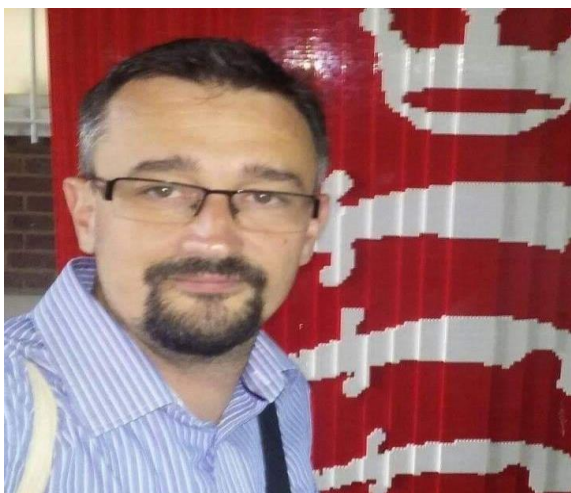
Göncziné Dr. Szabó Terézia

Kovács Johanna ELTE Bárczi Gusztáv gyógypedagógiai
kar fogyatékosügyi koordinátor

Aron Spector Temple University

Magdali Csaba Pécsi Egyetem fogyatékosügyi koordinátora

Békefi Éva NFSZK fogyatékosügyi koordinátor

Berényi András DEMEK fogyatékosügyi koordinátor

Fekete Sándor Miskolci Egyetem fogyatékosügyi koordinátor

A Szegedi Egyetem segítő csapata

Dr. Kovács Krisztina az ELTE-SHÜTI irodavezetője